

Marketinška dejavnost

je v teh nepredvidljivih časih pomembna bolj kot kdajkoli prej. V prvem polletju se je zvrstilo kar nekaj sejmov, med njimi sejem Intergrafika, kateremu danes namenimo naslovnico. Da bi na enem mestu izvedeli, kaj vse Cinkarna proizvaja za gradnjo hiše, smo izdali plakat, ki ga objavljamo na zadnji strani. Prodaja opozarja, da je potrebno delati bolj kakovostno in poceni (stran 3). Vendar pa za vse, kar prodamo ni nujno, da dobimo denar, veliko dolgov moramo terjati preko sodišč (str. 5).

Kljub temu, da je prodaja precej otežkočena, doživljamo uspehe na investicijskem področju. Najmanj trije dogodki so vredni omembe: zaključek KKČ-fero linije, obratovanje nove linije ofsetnih plošč, h koncu gre tudi priprava za proizvodnjo praškastih lakov v Mozirju. Več ali manj prihodnosti imajo naslednja področja: inovacije (str. 6 in 7), SLO in DS (str. 8 in 9) ter obveščanje (str. 13). Kreativnost se meri po celi vrsti dejavnikov, ki so na tak ali drugačen način povezani med seboj. Preberite in se prepričajte o tem.

Naš cilj: brez izgub

V letošnjem letu smo priča velikim in hitrim spremembam pogojev gospodarjenja, ki kljub zastavljenim ciljem ekonomske politike ostaja v veliki meri nedorečena in pušča gospodarstvo na stranskem tiru.

Tako se v letošnjem letu v našem podjetju še bolj kot v preteklosti, spopadamo z naraščajočo nelikvidnostjo kupcev, s katerimi posluujemo in skozi to čedalje težje zagotavljamo likvidna sredstva za financiranje vseh potreb. Za razliko od nekaterih drugih podjetij v letošnjem letu še nismo imeli blokade žiro računa, je pa potrebno vložiti veliko naporov za pravočasno priskrbo repromaterialov in zagotavljanje plačil za vse izdatke, ki nastajajo iz potreb enakomernega odvijanja reprodukcijskega procesa.

Problematika prodaje bo podrobneje obdelana na drugem mestu, je pa v veliki meri vplivala, da smo dosegli za 23 % nižjo proizvodnjo kot smo načrtovali in za 34 % nižjo kot v enakem obdobju lani, pri čemer pa moramo upoštevati, da smo v prvih mesecih lanskega leta imeli še precej visoko proizvodnjo. Najnižja proizvodnja letos je bila zabeležena v februarju, ki je tudi sicer najkrajši mesec, med tem ko je bila v mesecu aprilu že dokaj visoka, kar je vplivalo tudi na kumulativno rast.

Priskrbljenost proizvodnje z repromateriali je bila v tem času zadovoljiva. Tudi zaloge surovin so ostale približno enake kot na začetku leta. Nekoliko se je sicer zaradi podražitev povečala vrednost zalog, kar pa ni odraz povečanja fizičnega obsega zalog surovin.

V prvih treh mesecih smo dosegli relativno nizko realizacijo, še posebej v izvozu. Položaj se je v aprilu precej izboljšal in na domačem trgu zaostajamo samo še 11 % za načrtovanimi vrednostmi oz. 12 % za načrtovanim fizičnim obsegom. Izvoz zaradi negotovega gospodarskega položaja Jugoslavije v svetu in tudi restrikcij v državah uvoznicah, stagnira. Ker smo uvoz prilagajali možnostim, še vedno imamo pozitivno pokritje,

pri čemer pa ni upoštevan uvoz opreme.

Zaloge končnih izdelkov smo zmanjšali v Metalurgiji in Kemiji Mozirje, med tem ko so jih ostale poslovne enote nekoliko povečale. Na splošno je fizičen obseg zalog ostal na približno enaki ravni kot v začetku leta, s tem da so na vrednotenje vplivale podražitve repromateriala in energetske virov.

Nižjo raven prodaje vključno z drugimi prihodki je prineslo 10 % zaostajanje prihodkov za načrtovanimi vrednostmi, katerim so se prilagodili direktni stroški proizvodnje, vendar pa so zaradi slabo izkoriščenih zmogljivosti zelo narasli režijski stroški vzdrževanja, kar pa bo posebej obravnavano.

Čedalje večji vpliv imajo na poslovanje tzv. stroški in prihodki od finansiranja ter izredni prihodki in odhodki, ki niso direktno povezani z gibanjem proizvodnje, vključno z revalorizacijo zaradi inflacije, tako da proizvodnja v kumulativni še dosega pozitivno pokritje, katerega pa potem ostale kategorije tako znižujejo, da podjetje posluje na robu rentabilnosti in ne ustvarja potrebnih skladov za razširjeno reprodukcijo.

Dohodkovni položaj podjetja se je v aprilu ob zelo visoki realizaciji izboljšal. Če napovedane podražitve ne bodo takoj v celoti izničile pozitivnih učinkov devalvacije dinarja obstaja upanje, da bomo pokrili vse stroške in poslovali pozitivno, sicer brez neto akumulacije, toda tudi brez izgub.

Če poleg prilagajanja proizvodnje, prodaje in zalog, upoštevamo še nekatere druge ukrepe, kot je racionalizacija zaposlovanja in financiranja investicij, varčevalne ukrepe pri vseh vrstah stroškov ipd., bo zastavljeni cilj, ob prizadevanju vseh, uresničljiv ali pa celo prešežen.

M.B.

IZ PRAVILNIKA O DELOVNIH RAZMERNIH

Spremenjene plače v avgustu

Pravilnik o delovnih razmerjih, katerega so sprejeli delegati delavskega sveta in velja od 1. 6. 1991, je prinesel spremembe tudi na področju osebnih dohodkov. Toda spremembe v zvezi z osebnimi prejemki (to je: novi razredi, kamor so razvrščeni naši dosežani indeksi, bolniške, minulo delo) bodo v veljavi od 1. 7. 1991, izplačani pa bodo po novem v avgustovskem izplačilu OD za mesec julij, torej ne tako kot je bilo POMOTOMA objavljeno v Informatorju št. 9 s 30. 5. 1991.

Leto 1990

Kazalci poslovne uspešnosti

O lanskih rezultatih poslovanja in njegovih vzrokih smo pisali že v prejšnji številki Cinkarnarja. Poslovno informacijska služba je letos prvič v Poslovno poročilo podjetja uvrstila tudi kazalnike poslovne uspešnosti, ki merijo uspešnost dela in poslovanja podjetja po novih kriterijih in kategorijah. Izpeljani so iz računovodskih izkazov in so sestavljeni v več skupin.

KAZALNIK EKONOMIČNOSTI (razmerje med prihodki in odhodki) se je na ravni podjetja poslabšal.

KAZALNIKA DOHODKA IN DOBIČKA NA DELAVCA

– dohodek na delavca je bil 124 tisoč din, kar je 65 odstotkov več kot leta 1989,
– dobiček na delavca je bil 54 tisoč din ali 8 odstotkov manj kot v 1989.

KAZALNIKA RENTABILNOSTI - DONOSNOSTI POSLOVNIH SREDSTEV sta bila med letom slabša pri dobičku, pri dohodku pa v primerjavi z letom 1989 za en odstotek boljša.

KAZALNIK FINANČNE STABILNOSTI

– finančna varnost ob koncu leta je bila med 50 do 100 odstotna, to je 80,7,
– stopnja finansiranja (razmerje med trajnim kapitalom, OS in zalogami) je bila 1,18,
– kazalec neto obratnih sred-

stev, je bil ugoden, kljub temu, da je zaostajal za 6 odstotkov od leta 1989,

– kazalca splošne in trenutne likvidnosti sta bila ob koncu leta ugodna.

KAZALNIK AKUMULATIVNE IN REPRODUKCIJSKE SPOSOBNOSTI so bili slabši, ker nismo ustvarili akumulacije, toda v bruto akumulaciji so rezultati ugodnejši.

Drugi kazalci (STOPNJA ODPIŠANOSTI OS) so enaki kot leta 1989, **KAPITALNI KOEFICIENT** (neodpisana vrednost OS z zalogami v primerjavi s prihodki) pa se je nekoliko poslabšal.

To so bili nekateri izmed pomembnejših kazalcev, ki odražajo poslovanje podjetja iz več zornih kotov, katere pa je dobro spremljati, da bi lažje ocenili celovitost gospodarskega položaja podjetja.

MB

Prodaja v Jugoslaviji

V naslovu smo namenoma izpustili običajen izraz »domači« trg, saj domačega trga za Cinkarno že dolgo ni več. Odcepitvene težnje, blokada srbskega tržišča in ostale politične zdrahe ter kronična nelikvidnost so domače tržišče spremenile v najbolj kruto obliko tržišča, ali z drugimi besedami v trg, ki je v mnogočem težje obvladljiv kot urejena zahodnoevropska tržišča.

Od začetka leta pa do konca aprila je bila prodaja po republikah bistveno drugačna kot v letu 1990, in sicer je prodaja v Srbiji padla iz 11 na 8,7 odstotkov, v Vojvodini iz 6 na 2,98 odstotkov, na Kosovu pa je ostala približno enaka kot v prvem trimesečju, to je 0,6 odstotka.

Na Hrvaškem je strukturni delež prodaje padel iz 30 na 28,57 odstotkov, v Sloveniji pa se je delež prodaje povzpela na 51,69 odstotkov. V BiH je bilo prodanih za 4,82 odstotkov izdelkov in v Makedonijo za 2,29 odstot-

kov celotne prodaje v Jugoslaviji. Črna gora je udeležena le z 0,3 odstotki.

Svedo ti deleži ne kažejo točne slike prodaje naših izdelkov po republikah, ker teče promet zvečinoma preko trgovin, ki so največkrat iz Slovenije (Kovinotehna, Chemo, Papirografika, Jeklotehna) in Hrvaške (Grafika, Unije, Naprijed) itd.

Do konca aprila smo v Jugoslaviji prodali nekoliko manj kot v letu 1990, ko je bila vrednost 1 DEM = 7 din.

Prodano v Jugoslaviji 1990				Prodano v Jugoslaviji 1991			
v 000 din		v 000 DEM		v 000 din		v 000 DEM	
jan.	58.078	(1DEM=7din)	8.297	59.180	(1DEM=9din)	6.575	
feb.	77.779	(1DEM=7din)	11.111	67.161	(1DEM=9din)	7.462	
marec	87.181	(1DEM=7din)	12.454	81.623	(1DEM=9din)	9.069	
april	69.563	(1DEM=7din)	9.937	125.137	(1DEM=13din)	9.625	
			41.799			32.731	

Za april 1991 podatek še ni dokončen in bo verjetno presežena lanskoletna realizacija v DEM (1 DEM = 13 din), žal pa kumulativa I-IV v letu 1991 zaostaja za letom 1990 za 22 odstotkov, kolikor znaša tudi realni padec prodaje v Jugoslaviji.

Zgoraj prikazan obseg realizacije smo dosegli z nekoliko nižjimi stroški DE Marketing, kamor so šteti bruto OD, dnevnice, prevozi, materialni stroški, energija in reprezentančni stroški. Porabljena sredstva so za 7 odstotkov nižja v primerjavi z enakim obdobjem v letu 1990. Znesek zapadlih terjatev je bil v aprilu 1990 okoli 99.095.269 din ali 14.156.000 DEM, od tega zneska pa je zavarovano z AN okoli 21 milijonov din.

Znesek zapadlih terjatev smo znižali na znesek mesečno fakturirane realizacije, svedo pa ima takšna restriktivna politika prodaje za posledico zmanjšanje količinskega obsega prodaje.

Varčevali smo tudi pri obdelavi tržišča (sejmi, seminarji, oglaševanje po radiu, TV in tisku ter pri reprezentanci), za katerega smo v negotovosti, ali bo po odcepitvi Slovenije sploh še ostalo tako odprto.

Zmanjšali smo tudi število zaposlenih v Marketingu in zadržali stroške bruto OD na nivoju lanskoletnih.

Našteti ukrepi so sicer vplivali na to, da so rezultati prodaje v Jugoslaviji malce slabši od lanskoletnih, težko pa bo takšno razliko med prihodki in odhodki zagotavljati na daljši rok, to je do konca leta, če ne bomo prej omenjene ukrepe dopolnili z novimi, pri čemer omenjam le ti-

ste, ki se nanašajo na DE Marketing:

- stimulacijo prodajnega osebja v odvisnosti od dosežene količinske prodaje in gibanja zapadlih terjatev,
- reorganizacijo distribucije prodaje z uvedbo novih oblik prodaje (franshising),
- posodobitvijo komunikacijske opreme - 6 telefonskih aparatov z magnetofonskim zapisom,
- namestitev dodatnih dveh telefaxov v uvozu in izvozu in enega v tajništvu DE Marketing,
- nabava opreme v sklopu projekta MIS-a, to je tri osebne računalnike TIPA VICTOR V 286A, dva tiskalnika in en prenosni računalnik,
- ureditev prostorov za maloprodajo naših proizvodov in proizvodov iz kompenzacij z vidika: zagotovitve minimalnih delovnih pogojev (zračenje, temperatura, vlažnost in ostalih klimatskih pogojev), skladiščnega prostora za maloprodajo in ostale pripomočke za izdajo in prevzem blaga in poenostavitve administrativnega poslovanja pri izdaji in evidencah ter informatiki,
- takojšnje pripojitev skladiščnega poslovanja k funkciji marketinga z zagotovitvijo določene samostojnosti pri organizaciji transporta,
- ugotavljanje ustvarjene razlike v ceni in s tem spremljanje prihodkov in odhodkov za posamezne dele v marketingu in enoto kot celoto (odgovor s poslovno informacijsko enoto),
- zamenjava avtomobilov, ki za prevoze in obdelavo trga niso več primerni:

	letnik	prevoženih km
Golf CE 327-529	1986	120670 km
Jetta CE 219-448	1986	105289 km (nekaj časa števec ni delal)
Kadet CE 258-446	1986	95671 km

Poleg naštetih ukrepov pa bi bilo potrebno, da pričnemo in v bodoče nadaljujemo: kontinuirano delati s kadri (izpopolnjevanje veččin v trgovanju, učenje jezikov in seznanjanje z novimi tržišči ter nakupnimi navadami potrošnikov). Slednje je po mojem mnenju najpomembnejše, saj ljudje stojijo za vsemi posli in je največkrat le od njih odvisno, kolikokrat se bo posel ponovil in s kakim dobičkom bo zaključen.

Do sem so bili naštetni možni ukrepi za izboljšanje učinkovitosti »marketinga« kot službe, vendar ti brez določenih sprememb v proizvodnji, kot so zni-

žanje predelovalnih stroškov in dviga končne kakovosti izdelka, ne bodo pripomogli k višjemu dohodku.

Z opustitvijo nekaterih manj zahtevnih trgov se bomo soočili z dejstvom, pred katerim že več let zatiskamo oči, in sicer, da je naša proizvodnja predraga, pri čemer lahko z veseljem ponovim, da je marketing delal v I. trimesečju z nižjimi stroški kot v enakem obdobju lani, (preračunano v DEM) in da tokrat ni krivec za morebitne slabše rezultate, ki bodo prikazani v izkazu uspeha za to obdobje.

Borut SEDOVNIK

Če te ni zraven, izgubljaš

SEJMI POMENIJO POSEL, NEPOSREDEN STIK ČLOVEKA S ČLOVEKOM, TRG ZA INFORMACIJE. Z NJIMI JE TREBA ZMAGOVATI.

Sejmi so pomemben instrument pospeševanja prodaje in osvajanja novih trgov, še vedno so v vzponu, čeprav so se v zadnjih letih zelo povečale tudi druge oblike promotivnih aktivnosti.

V svetu je na leto 2000 sejmov na skupni razstavnici površini 9 milijonov m², kar 1200 sejmov je široke porabe, 800 sejmov pa je strokovnih. Spremembe se nakazujejo v novih opredelitvah in razdelitvah, in sicer na: svetovne, evropske, regionalne in lokalne.

V Jugoslaviji je 13 sejmskih mest, 160 sejmov na leto in le 30 je mednarodnih, ki si zaslužijo ime sejma, ostali pa so mešanica »ljudskih« sejmov. Zaradi različnih dejavnikov, ki pogojujejo posel, mora biti Cinkarna prisotna na več sejmih. V januarju smo se udeležili sejma **MODA** v Ljubljani. Namen udeležbe je bil predstavitev novosti na področju organskih barvil (CELAKTIV E barvila) in začrtati način poslovanja za tekoče leto, saj se v Ljubljani zbere praktično vsa tekstilna panoga iz vse Jugoslavije.

Na **INTERGRAFIKI** smo predstavili novosti s področja grafičnih repromaterialov (okolju prijazna pomožna sredstva, kemolit NO8, fresh barve, nove flexo in bakrotisk tiskarske barve) in poskrbeli za poslovna srečanja z vsemi, ki kaj pomenijo na grafičnem področju. Z ustreznim informacijskim sistemom smo tudi obdelali večino podatkov in informacij s sejma, večino poslovnih razgovorov in si tako zagotovili oceno stanja in vpletenost Cinkarne na grafičnem področju v Jugoslaviji.

Na sejmu gradbeništva v Gornji Radgoni

Na sejmu **Ideja** v Celju že vrsto let predstavljamo grafični program s posebnim poudarkom na predstavitvi storitev tiskarne in koledarjev za naslednje leto. Letošnja predstavitev Cinkarne je bila sicer opazna, vendar se je na sejmu zbralo le 84 razstavljalcev, pa tudi obiska ni bilo kot prejšnja leta, kar pripisujemo tudi temu, da je bil ob istem času v Ljubljani II. del sejma Alpe Adria.

Na sejmu **GRADBENIŠTVA** v Gornji Radgoni smo se po dolgem času predstavili ponovno s precej obširnimi gradbenimi programi. Poseben poudarek smo namenili novostim, in sicer Betonsanirjem - masam za sanacijo betona in suhim pripravljanim maltam za strojno nanašanje ometov. Ker se tu srečajo vsi strokovnjaki iz gradbeniške stroke, smo z obiskom in informacijami, ki smo jih pridobili, zadovoljni.

V Zagrebu na **SPOMLADANSKEM IN JESENSKEM SEJMU** razstavljamo že vrsto let. Cinkarna ima stalen razstavnici prostor, nastop na obeh sejmih pa je rezan. Zaradi političnih razmer, so mnogi razstavljalci zadnji trenutek odpovedali svojo udeležbo na sejmu široke porabe. Letos je tako bilo 40 odstotkov razstavljalcev iz Hrvaške, 20 iz Slovenije, preko 10 odstotkov tujcev, drugi pa so bili iz ostalih delov Jugoslavije. Da bi čimbolj izkoristili našo udeležbo, smo se vnaprej dogovorili za različne poslovne razgovore z našimi partnerji in predstavili vse programe ter novosti na področju grafičnih repromaterialov, nov fungicid na osnovi žvepla Pepelin, praškast lak Biolak ter nove izdelke Veflona. Sejmi pomenijo posel, ki je v veliki meri odvisen od nas samih, spoznali pa smo, da sejmi ni le enkratna zadeva, da ne traja le nekaj dni, temveč skozi vse leto.

Irena Schmidt

Iz vsebine standardov

ISO 9003 - Model zagotavljanja kakovosti končni kontroli

ISO 9004 - Elementi uporabljanja kakovosti in elementi sistema kakovosti

Proizvajalec mora dokazati, da ima možnost narediti kontrolo izdelka. To pomeni, da ima dovolj številčen strokovni kader in opremo. Oprema mora biti kontrolirana, umerjena, žigosana. Proizvajalec mora imeti tudi etalone. O vsakem etaloniranju opreme mora obstajati dokumentacija.

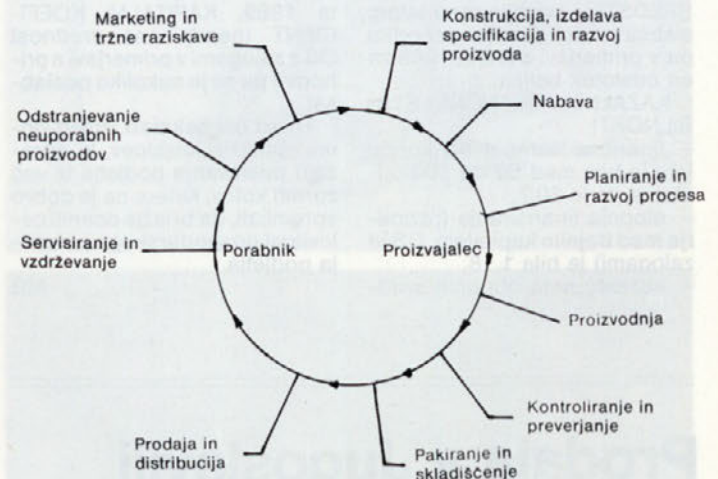
Dokumentacija o izdelkih mora biti overovljena (pooblaščen oseba) in arhivirana. Vsi neprimerni izdelki morajo biti ločeni in označeni.

Proizvajalec mora imeti tako informatiko, da lahko poda verjetnost doseganja svojih rezultatov.

ISO 9004 opisuje sistem kakovosti. Sistem kakovosti mora biti tak, da omogoča stalno kontrolo vseh aktivnosti, ki vplivajo na kakovost. Ravno ta standard pa pove, da so za nastanek kakovostnega izdelka odgovorni vsi v podjetju: vodstvo podjetja, računovodstvo, marketing, razvoj, proizvodnja, kontrola, transport, skladišče.

Prav na te zahteve se nanaša tudi znan slogan: »Za dobro kakovost smo potrebni vsi, za slabo je dovolj samo eden«.

Povezanost in vpletenost posameznih organizacijskih enot je predstavljena tako:

Naloge posameznih organizacijskih enot so opredeljene. Marketing ugotovi potrebo po proizvodu. Pri nas bi to pomenilo, da so podatki marketinga osnova plana proizvodnje in plana razvoja. Podatek o vrsti proizvoda še ni dovolj. Potrebne so količine in cene. Te podatke mora marketing jasno in točno prenesti v podjetje. Marketing je tudi zadolžen za stalno spremljanje in zbiranje informacij o izdelkih, ki so že pri kupcu (servis). Te podatke mora marketing urediti, analizirati, pojasniti. Razvoj pretvarja kupčeve želje v tehnično specifikacijo. Poleg kupčevih zahtev moramo upoštevati možnosti, standarde, predpise o varstvu okolja itd.

Nabava mora imeti izdelano metodologijo izbora dobavitelja. Dogovorjene morajo biti metode verifikacije, oprema.

Proizvodnja mora svojo kontrolo planirati po fazah proizvodnje. Kontrolira naj proizvajalec sam, določiti pa je treba, kolikokrat bo to kontroliral tudi kontrolor.

Vsaka proizvodnja mora imeti urejeno dokumentacijo: specifikacije, plane kontrole, navodila za kontrolo, navodila za delo, operacijske liste, poslovnik o kakovosti, postopke za zagotavljanje kakovosti itd.

Zapisi o kakovostih pa so: poročilo kakovosti, izvid kontrole, poročilo o atestiranju, podatki o etaloniranju itd.

Uporaba statističnih metod je danes za razvoj industrije vsakdanja stvar. Standard našteva metode: faktorsko analizo, analizo variance, analiziranje rizika, preizkusi pomembnosti, kontrolne karte, statistično vzorčenje.

Mija MARIN

Po denar na sodišča

Pogovor z dipl. iur. Avgustom PRAZNIKOM

Odkar je vlada na jugoslovanskem trgu ukinila plačilno sredstvo menico kot nadomestek za denar, je število dolgov močno naraslo. V državi je nastala splošna gospodarska anarhija in finančna nedisciplina. Podjetja, ki prodajajo, morajo sama oceniti trenutno likvidnost kupca, če hočejo, da dobijo od prodaje denar. Žal prevladuje takšna poslovna morala, da v dogovorjenem roku plača malokateri kupec. Prenekateri tako z obračanjem denarja v tem času, živijo na prodajalčev račun.

Zadnja možnost, ki jo ima prodajalec, da dobi blago plačano, je tožba ali izvršba, ki jo vložijo na sodišču.

Pravna služba podjetja je lani na sodiščih vložila 1340 tožb, samo v letošnjih treh mesecih pa 270, seštevek zneskov pa presega okoli 10 odstotkov letne prodaje. O tem, kako potekajo pravdne poti za izterjavo dolgov, smo se pogovarjali z Avgustom Praznikom, vodjo pravne službe.

Kako bi morala ravnati jugoslovanska vlada, da bi bilo tožb manj?

Pred razveljavitvijo Zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev bi morala vlada poskrbeti, da bi SDK Jugoslavije uvedla obvezno multilateralno kompenzacijo. Na ta način bi se pokrili vsi dolgovi med gospodarskimi subjekti. Terjatve bi se pobotale, določena podjetja bi res šla v stečaj, tista pa, ki bi ostala, bi bila finančno čista in odnosi na trgu urejeni.

Plačevanje z menicami namreč ni pomenilo dejansko plačilo, saj je to le obljuba, da bo blago plačano v času, ko menica zapade. Način takšnega plačevanja je bil prekinjen, ostale so neporavnane obveznosti, ki pa jih zaradi pomanjkanja likvidnih sredstev podjetja med sabo niso uspela poravnati. Tako je ostal velik kup tožb.

Slovenski SDK je v okviru Slovenije tako kompenzacijo že izvedel 13. aprila 1991.

Kakšne tožbe imamo in kako dolge so pravdne poti?

Terjatve do kupcev izvirajo predvsem iz neporavnanih računov, iz prejšnjih let pa neporavnane menične obresti. V letih od 1986 do 1990 smo zoper kupce vlagali mandatne tožbe. S spremembo Zakona o izvršilnem postopku pa smo lahko zoper kupca vložili izvršilni predlog, na osnovi katerega je sodišče izdalo izvršilni sklep. Ta sklep namreč pomeni nalog SDK, da izplača iz ziro računa kupca dolgovani rubljeni znesek. Če kupec zoper ta sklep vložil ugovor, se terjatev prenese v pravdni postopek, katerega konec je sodba, na osnovi te pa izvršba.

S spremembo zakonodaje se je ta postopek sicer skrajšal za približno leto dni, toda zaradi splošne nelikvidnosti gospodarstva tudi ta postopek ni prinesel željenega učinka. Ker nihče nikomur ne plačuje, so vsi prisiljeni svoje terjatve izterjati preko sodišč. Sodišča so tako naenkrat založena z izvršbami, ne morejo biti ažurna, postopki

pa se zopet podaljšujejo.

Kako rešujete spore na oddaljenih sodiščih?

Razlika med sodišči v Jugoslaviji je zares velika. Vse, kar je vzhodno od Slovenije, se vleče vsaj leto dni dlje, v primeru mandatnih tožb pa dve do tri leta. Po drugi strani pa tudi naši kupci na svojih ziro računih nimajo likvidnih sredstev, da SDK tako ne more izpeljati rešenih izvršb. Za južne republike, v kolikor pride do spora, angažiramo tamkajšnje odvetnike, ki po naših predlogih za vsak primer posebej zastopajo podjetje na sodišču. S takim načinom dela privarčujemo potne stroške in dnevnice.

Ker čas pomeni denar, je v našem interesu, da od terjatev nekaj vendarle dobimo povrnjeno. Na kakšen način?

Ko je blago kupcu izdobiljeno in pravda teče, obstaja pa nevarnost, da pride kupec v stečaj, ni druge možnosti, da se takšne terjatve poskuša rešiti vsaj s kompenzacijami. To v zadnjem času naša komercialna služba dokaj uspešno rešuje. Žalostno pa je, da smo v tem času prišli na naturalno gospodarstvo. Komerciala za naše prodano blago namesto denarja sprejema kupčevo blago kot protivrečnost za naše. Komerciala dela torej dvojni posel, prodaja naše in tuje blago, da pride do denarja. Tu pa se postavlja vprašanje ekonomičnosti takega početja. Potrebno bi bilo narediti analizo o tem, koliko nas stane angažiranje ljudi na prodaji tujega blaga in kakšni so ekonomski učinki. Nobene koristi pa ni ponujati blago tistim kupcem, ki še vedno niso plačali že prvotno izdobiljenega blaga.

Na sodiščih se pojavljamo kot tožnik za neporavnane obveznosti do kupcev in kot toženec za obveznosti do dobaviteljev. Kakšno je to razmerje?

Obveznosti do dobaviteljev so v primerjavi s tožbami za obve-

znosti do kupcev zanemarljive; lani smo jih našli komaj 35.

Ali pride tudi do nepravilnih tožb?

Tudi do teh prihaja, kadar se dobropisi in podobni dokumenti pravočasno ne uskladijo s saldakonti oziroma, kadar plačila v saldakonstih niso urejena. Neutemeljena tožba pomeni za podjetje strošek, ki se izraža v sodnih taksah za tožbo in ugovor. V teh primerih tožbo umikamo. Odkar pa smo prešli na računalniško obdelavo, je takšnih primerov manj.

Stečajni so domala dnevni pojav in med njimi so tudi stečajni naših kupcev. Kakšno je pravljanje v teh primerih?

Iz stečajne mase se poplačajo upniki, vendar je višina poplačila odvisna od stečajne mase, ki jo ima stečajni dolžnik. Iz te se najprej poplačajo prednostni upniki, šele nato pride do poplačila upnikov, ki imajo svoje terjatve utemeljene s tožbami ali kupoprodajnimi pogodbami.

Stečajnih postopkov je vse več; od tistih, ki so se začela leta 1988, so rešeni le trije.

Že prej ste omenili računalniško obdelavo. Koliko vam pri zbiranju podatkov pomaga računalnik?

Želja naše službe, da preidemo na računalniško poslovanje izhaja že iz leta 1984, ko so začele enormno rasti obresti in ko so nam kupci začeli plačevati z menicami, ne da bi v menicah obračunali obresti. Ker zakon ne dovoljuje anatocizma (obresti od obresti), smo želeli, da bi se menične obresti tožile v tre-

nutku, ko menica zapade. Namreč šele od takšne tožbe dalje so menične obresti pomenile glavnico, od teh pa so zopet tekle obresti.

Vendar takrat v vodstvu podjetja nismo naleteli na razumevanje. Tudi sama problematika obresti ni bila prav razumljena, zato smo v naslednjih letih izgubili veliko denarja. Toliko več, če upoštevamo, da so postale glavne terjatve do naših kupcev menične obresti, te pa smo tožili šele po šestih mesecih. Tako je bil naš denar pri kupcih za to obdobje neobrestovan. Ker je bil glavni način plačevanja, plačevanje z menicami, je možno izračunati vsoto denarja, ki je bila izgubljena na račun »ažurnosti«.

Da bi stvari vendarle premaknili z mrtve točke, smo pripravili koristen predlog, katerega smo leta 1985 poslali inovacijski komisiji. A obležal je nekje globoko v predalu.

Računalnik smo dobili pred dvema letoma, vendar smo za delo v pravni službi potrebovali poseben program, katerega smo sestavili skupaj z zunanjimi izvajalci. Toda po šestih mesecih neuspešnega dela na tem področju, smo prešli iz osebnega računalnika na računalniško obdelavo preko centralnega računalnika. Tam so že zbrani vsi podatki, program pa je narejen tako, da izpiše celotno tožbo takoj po zapadlosti računov. Ta program je bil zelo hitro izdelan predvsem po zaslugi in zavzetosti Mirana BREZNIKA in Andreja JAZBINŠKA. Poleg tega pa imamo na osebem računalniku vodeno celotno poslovanje od odškodninskih, kazenskih, upravnih in drugih zadev.

MG

GOSPA, KUPITE SADIJE, ČE GA BOSTE ŠE DOLGO GLEDALI, VAM BOM RAČUNAL TUDI TO !!

Potreba po spremenjeni inovativnosti

Pogovor z dipl. ing. Francem Gutenbergerjem

Vprašanje: Na eni od zadnjih sej delavskega sveta v decembru 1990 je prišlo do precej razgibane razprave o inovacijski dejavnosti (ID). Vzrok je bil v odlaganju sprejetja novega pravilnika in okoliščine, v katerih deluje ta dejavnost. Ali vidimo v sprejetju pravilnika upanje, da se ID ponovno postavi na noge?

Odgovor: Večkratno odlaganje obravnave tega pravilnika na delavskem svetu je povzročilo nervozo med inovatorji, saj prejšnji, več kot deset let stari pravilnik ni imel več prave veljave pri reševanju inovacijskih pred-

logov, še posebno po določenih spremembah v organiziranosti podjetja.

Nekateri so bili nad vehementnostjo diskusije zaskrbljeni, mene pa osebno veseli, da se stvari rešujejo včasih tudi na malo bolj »trd« način in ne le v rokavicah. Poleg tega je to tudi znak, da minulo delo na tem področju še živi in da vodstvo podjetja čuti neko dolžnost do te dejavnosti. Kljub temu menim, da ni nikakršnih realnih možnosti vrniti se na v preteklosti doseženi nivo, saj novi pogoji zahtevajo popolnoma drugačen pristop do te dejavnosti.

Inovacije v preteklosti

Vprašanje: Cinkarna je v zadnjih desetih letih veljala za eno najbolj uspešnih podjetij na področju ID ne samo v Celju, ampak tudi v Sloveniji in Jugoslaviji. Zdi se, da smo za utrditev te dejavnosti v Cinkarni premalo izkoristili dosežene rezultate.

Odgovor: Da, na to smo lahko vsi ponosni in žal nam je za tistimi časi. Nanje nas spominja veliko število priznanj in nagrad na občinskem, republiškem in zveznem nivoju. To je pač ogledalo našega petnajstletnega sistematičnega dela na tem področju in zelo dobrih organizacijskih sposobnosti bivšega analitika inovacij g. Maksa Pečnika. Bolj kot priznanja in nagrade se mi zdi pomembno vsakoletno sodelovanje na raznih sejnih in razstavah inovacijske dejavnosti ter organiziranje ekskurzij v druga podjetja. S takimi akcijami smo si nabirali izkušnje, obenem pa se je oblikoval nekakšen tekmovalni duh med podjetji, kdo bo boljši na tem področju.

V takih okoliščinah je nastalo nekaj zelo dobrih inovacijskih procesov v Cinkarni, ki so se reflektirali v izgradnji pravih proizvodnih obratov, v PE Veflon, TiO₂ in Metalurgija.

Vprašanje: v omenjene proizvodne enote je bilo vloženo veliko inovativnega dela. Kako v nekem okolju uspeva inovacijski proces, je odvisno tudi od vodstva enote.

Odgovor: Inovacijska dejavnost je bila v preteklosti večinoma naravnana na animacijo množice; posameznik ni bil toliko pomemben. V akcijo so se občasno vključevale politične organizacije: partija, sindikat, DPO. Samoupravna regulativa je v nekaterih primerih prisiljevala vodstva k odgovornosti za te procese. Ne glede na danes drugače razumevala pota inoviranja pa so tudi takrat v nekaterih obratih pravilno razumeli to dejavnost in napravili prave podvige v tej smeri.

Pri nas so edino na tem področju orali v PE Veflon. Kljub pogostim kritikam, da ignorirajo takratna pravila inoviranja, so vztrajali na svoji poti razumevanja tega procesa in danes ponosno gledajo na svoje minulo delo. Približno enako se je kasneje dogajalo z novo valjarno. Začelo se je z nakupom rabljene opreme pod pritiskom odločitve ali to, ali ukinitve programa proizvodnje cinkove pločevine. Prenosa znanja skupaj z opremo ni bilo možno zagotoviti, saj je firma, pri kateri smo kupili opremo, ustavila proizvodnjo že mnogo pred prodajo. Investicija je veljala za zavoženo in nadkreatorji te investicije je že visele grožnja klicanja na odgovornost. Tako je bila postavitev tega obrata pravi izziv za inovatorje. Zagrizenosti posameznikov se imamo zahvaliti, da je iz tistega, kar je bilo nabavljeno, v končni fazi nastalo to, kar imamo danes; to je izdelek evropske kakovosti.

Inovacije - sedanje stanje

Vprašanje: Priča smo velikim spremembam v sistemu go-

spodarjenja, spremenil se je način vodenja, odpravljeni so

samoupravni mehanizmi, na katerih je bazirala tudi ID. Ali je mogoče, da se bo postavljeni sistem glede na dosedanje uspehe ohranil?

Odgovor: Pod to obdobje moramo, hoteli ali ne, napraviti črto. Kljub očitnim uspehom v našem kolektivu je bil ta sistem umetno vzdrževan. Usojeno mu je, da se bo zrušil skupaj s trhlimi temelji bivšega gospodarskega sistema. To nam potrjuje tudi krivulja prijavljenih in rešenih inovacijskih predlogov, ki nezadržno pada že dve leti. Cinkarna je v prehodnem obdobju spremenila sistema gospodarjenja.

Glede na preteklo uspešno obdobje ID je padec počasnejši v primerjavi s drugimi podjetji, kjer je prišlo do padca, lahko bi rekli čez noč.

Vprašanje: Izdelan je nov pravilnik o ID. Prinaša vrsto novosti tako na področju pravic in obveznosti udeležencev v inovacijskem procesu, kakor tudi na področju izračuna posebne nadomestila. Vsebinska pravilnika se skuša prilagoditi novemu organizacijskemu sistemu podjetja.

Odgovor: Raznovrstni pravilniki in akti so odigrali svojo vlogo v preteklosti; sedanost jim ni naklonjena. To je po mojem preživeli način predpisovanja zakonitosti trga. Papir namreč prenese veliko, tudi želje, obveznosti, zadolžitve, odgovornosti... Življenje pa piše svoja pravila igre. Pravilnik lahko služi le kot pravna zaščita nekega procesa, v danem primeru varstvo pravic inovatorjev, če se ne upoštevajo dogovorjena pravila igre med inovatorji in koristniki inovacij.

Inovacije in prihodnost

Vprašanje: Sprejet je nov pravilnik o delovnih razmerjih in OD, za katerega velja, da je za naše podjetje prirejena panožna kolektivna pogodba. V njem je zelo slabo izpostavljena inovativna dejavnost. Pomeni to, da tudi v bodoče ni pričakovati, da postane inovativnost del poslovne in podjetniške strategije Cinkarne?

Odgovor: Beseda »inovacija« pri nas ni preveč popularna. Pomeni nekaj drugega kot v razvitem svetu. Pri nas je ta beseda še vedno preveč vezana z dogovorno ekonomijo in je z njo v sedanjo stvarnost prenešeno še veliko slabosti pojmovanja tega procesa, vključno z moralnimi predsodki.

Vedno manj bo proizvodnih obratov, predanih na ključ in pod zaščitno znamko tujega

inovator v bistvu potrebuje le poštenega partnerja, poslovodjo, direktorja ali managerja, ki bo pripravljen odzvati se na ponujeno rešitev, prevzeti del poslovnega tveganja in bo znal zaključiti krog realizacije. Pri tem igra najpomembnejšo vlogo »fair play« glede odškodnine avtorju. Po mojem bo v bodoče v te odnose posegla posebna pogodba med inovatorjem in koristnikom inovacije, ki bo veliko enostavnejše in bolje določevala pravice in obveznosti podpisnikov.

Vprašanje: Ugotavljanje gospodarske koristi in pripadajoče odškodnine ostaja kljub novostim v pravilniku trd oreh za reševanje in ocenjevanje inovacij.

Odgovor: Ker pri določevanju teh dveh za inovatorja in koristnika inovacij najvažnejših kriterijev uspešnosti inovacije ni dobre organiziranosti, prihaja pogosto do kompromisov in to običajno v škodo inovatorjev. V strokovnih službah nimamo oddelka, ki bi na podlagi organizacijskega navodila prevzel obveznosti preverjanja in dokumentiranja gospodarske koristi. Inovatorji jo zato težko dokazujejo, poslovodni delavci pa izračunom ne verjamejo. Zaradi manjkajočega povezovalnega člena prihaja do nepotrebnih problemov, nezaupanja, razočaranja in celo sporov z poslovodstvom. Inovatorji čisto postanejo zaradi tega neprijetni sodelavci, ki v skrajnem primeru iščejo svojo zaščito izven podjetja. V sedanjih razmerah pa pri iskanju pravice niso več tako vztrajni kot nekoč, saj se še kako pozna vpliv kriznega obdobja v gospodarstvu in strah pred konflikti z vodstvom.

partnerja. Še več pa bo postopnih modernizacij obstoječih proizvodnih naprav z vključevanjem lastne pameti in iznajdljivosti. Potrditev strateške važnosti inovacijskih procesov vidimo vsakodnevno v drobnem gospodarstvu. V tem okolju pomeni inovativnost biti uspešen, boljši od drugih in kvalitativno in cenovno konkurenčen. Mi z našo inovativnostjo tavamo med hotenjem in zavračanjem. Bil bi že čas, da si povemo, kaj od tega vsega hočemo in pričakujemo. Najmanj nam je do tega, da bi zagovarjali neke preživele metode, zato naj nekdo reče: tej igri je treba narediti konec, novi prijemi bodo taki in taki. Nočemo pa, da se inovativnost potiska v neko nedoločeno stanje, ki povzroča samovoljo, nejevoljo in le redko dobro voljo.

Diati

Vprašanje: V Cinkarni že precej let deluje društvo DIATI. Mnogi člani kolektiva niti ne vedo, kaj ta kratica pomeni, da o poznavanju njegove dejavnosti ne govorimo.

Odgovor: Res je, o nekem društvu v okviru podjetja je toliko slišati, kolikor je društvo aktivno in interesantno za članstvo in podjetje. Z ustanovitvijo društva DIATI smo sledili takratnim akcijam organiziranja množične inventivne dejavnosti po podjetjih. Pri nas smo pridobili okoli 100 članov - inovatorjev. Delovali smo v okviru programa, ki je bil v nekaterih delih precej zanimiv.

S prehodom naše DO v podjetje smo tudi v društvu DIATI spoznali, da po starem načinu v novih pogojih gospodarjenja ne moremo uspešno delovati ali obstajati zaradi nekaj in korist tega gibanja prepričanih posameznikov podjetja. Naša obveza je, da preprečimo upravičeno bojazn, da bo v Cinkarni prišlo do popolnega zatona te dejavnosti in zloma celotnega doslej vloženega truda. Prepričani smo, da obstaja še vedno dovolj pripravljenosti za akcijo, da se na posameznih važnejših programih ali bodočih profitnih enotah s pomočjo DIATI oblikujejo trdna inovacijska jedra kot spodbuda okolju, da ne spremlja tako apatičnega umiranja proizvodnje.

Na žalost je uspešno delovanje vsakega društva povezano s finančno samostojnostjo. Da si DIATI izbere svojo samostojnost v okviru podjetja in uspešno opravi naloge, zaradi katerih je bilo ustanovljeno, je nujno uvesti delno profitizacijo ali če hočete, pridobitniško naravnost društva.

Tako bi moralo priti na relaciji DIATI - vodstvo podjetja do takega sodelovanja, da bi DIATI nastopal kot interesantni poslovno-tehnični partner pri reševanju tekočih razvojno investicijskih procesov na posameznih programih.

Na relaciji DIATI - inovator pa bi moralo priti do interesne povezave in zaupanja pri plasiranju inovacije v tržni prostor. Pri tem

se inovatorju lahko nudijo tri možnosti:

— da čisto samostojno realizira

inovacijo in jo plasira na trg (v podjetju),

— da uresniči svojo inovacijo s pomočjo ustreznega, inovaciji strokovno najbližjega inovacijskega jedra, ki lahko tudi pooblaščenega zastopa interese avtorja inovacije (skupni projekt),

— da inovator ponudi inovacijo DIATI v odkup in s tem da pravico, da društvo z njo samostojno trži (borza inovacij v podjetju ali izven).

Zadnja akcija razpisa inovacij v Cinkarni je pokazala dokaj klavirno podobo o naših realizatorskih sposobnostih, saj je kar 90 odstotkov predlogov obležalo nekje v predalih.

Poleg navedene poslovne, strokovne in tehnične pomoči inovatorjem bi morali DIATI s svojo aktivnostjo tudi po socialni plati poseči v trenutna dogajanja v podjetju in izboriti za inovatorje v novi podjetniški regulativi določene privilegije, kot so:

— da inovator ne more biti poslan na čakanje za delo, sploh pa ne pod enakimi okoliščinami in kriteriji, ki veljajo za ostale delavce v podjetju,

— da se inovatorju na podlagi števila realiziranih predlogov in višine ustvarjene gospodarske koristi omogoči ugodnejši eventualni nakup delnic podjetja,

— da se da možnost hitrejšega napredovanja v višji plačilni razred v primerjavi z drugimi delavci v podjetju,

— da se omogoči dodatno izobraževanje, pogostejši obiski sejmov in strokovnih seminarjev.

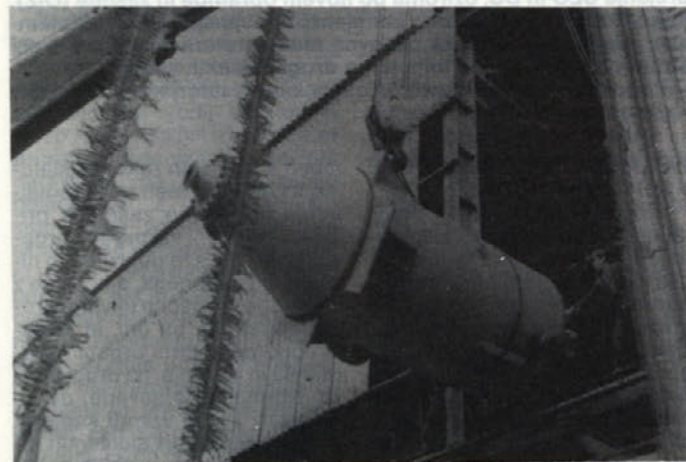
Vprašanje: Ali je pogovoru na to temo potrebno še kaj dodati?

Odgovor: Vse povedano bo za nekatere preveč, za nekatere premalo. Iz vsega tega pa izvira ena samo želja: napredek Cinkarne. Njena trdoživost v še tako težkih situacijah je tradicionalna, toda zdaj se mi, da jo splet okoliščin še nikoli ni tako nevarno načel, kot se to dogaja danes.

Nova oprema v TiO₂

Montažna dela pri investiciji nadomeščanja izrabljene opreme v proizvodnji TiO₂, v kateri bodo obstoječi rotacijski filtri nadomeščeni z novima avtomatskima filtrskima stiskalnicama CHOQUENET, so v zaključni fazi.

Do konca junija 1991 bomo opravili še vsa statična in dinamična testiranja ter zagon.

Dvigovanje gumiranega tlačnega polnilnika na višino 18 m

Strojna in elektromontažna dela so opravili delavci PE Vzdrževanje. Zakasnitev roka je povzročilo le pomanjkanje iskanih materialov in težave pri nabavi. Grobo montažo namestitve glavnih delov uvožene opreme in aparatur je izvedla na nivojih 18 m, in 12 m Metalna iz Maribora. Na »nuli« pa Monter iz Dravograda in PE Vzdrževanje.

Potrebna gradbena dela so izvajali: Ingrad Celje, temelje in kompresorsko postajo, Monter Dravograd, jekleno nosilno konstrukcijo in Gradis Ravne adaptacijo ter klimatizacijo komandne kabine št. 3.

Trenutno poteka izobraževanje kadrov, ki bodo odgovorni za prevzem opreme in nadaljnje šolanje ostalih delavcev, pri francoskem licenčnem partnerju v Thannu. Zaključeno pa je že tritedensko izobraževanje v Cinkarni.

Izkazalo se je tudi, da je potrebno organizirati in izvesti izobraževanje za vodje kompresorskih naprav z zaključnim internim preizkusom znanja. Vanj se bodo vključili še delavci iz drugih PE, ki nimajo zahtevanih

kvalifikacij, a v zadnjem času opravljajo to delo.

Domača oprema predstavlja majhen delež investicije. Kot dobavitelj se pojavlja PE Veflon za ventile, LTH Škofja Loka za klima napravo in Dušan GLAŽAR, Žalec za plastični posodi in ciklona.

Francoski dobavitelji bodo v juniju prisotni pri testiranju in bodo sodelovali z našimi vzdrževalci ter upravljalci, da bo zagon in nadaljnja uporaba nove opreme čim bolj uspešna.

Po izkušnjah francoskega licenčnega partnerja THANN ET MULHOUSE, bo zaradi večjega deleža trdne snovi v pogači gela titanovega dioksida, ki bo dosegal delež do 50 %, poraba zemeljskega plina za kalcinacijo zmanjšana. Z drugimi besedami, ob enaki porabi zemeljskega plina, bo možno na posamezni kalcinirki povečati zmogljivost iz dosedanjih 45 t na 55 t TiO₂ na dan.

To pomeni, da bo možno v drugi polovici leta 1991 samo na eni liniji, brez zagona druge linije, proizvesti 10.000 t TiO₂, če bo to tržišče zahtevalo.

Dani Podpečan

Kaj pričakujete od sindikata?

Sindikata? Nič novega. Očitno se zbudi takrat, ko je že prepozno. Škoda. Nikoli namreč ne veš, kdaj se znajdeš na »waiting listi« in kdaj boš rabil zaščito. Takrat bo na vrsti sindikat... Pa bo res? Sta sindikata (svobodni in neodvisni), ki ju imamo v naši hiši, dovolj močna in organizirana? O sindikatu je v našem podjetju bolj malo slišati. Ni prav veliko čutiti, ča se kaj premika pri sklepanju kolektivne pogodbe. Hoteli smo se prepričati tudi z anketo, če je res tako.

Naše tokratne sogovornike, ki jih najdemo na straneh današnje številke, smo spraševali o njihovem mnenju, kako ocenjujejo delo sindikata v Cinkarni in kaj od njega pričakujejo.

Nikakor pa pri tem nismo imeli za cilj, da kritiko vzamemo slabonamerno, želimo le spodbuditi delavce k razmišljanju o tem, kaj bi vendarle kazalo premakniti na bolje, spraviti v življenje.

ANKETA

ANKETA

ALES ANTAUR, glavni odpremnik in prevzemnik skladišča industrijske prodaje

Kot član svobodnega sindikata sem pričakoval dosti več. Najmanj kar bi sindikat lahko nudil, je cenejše letovanje v naših kapacitetah. Če na račun tega želimo zaslužiti, bi naj podražili najemnino za druge goste. Tudi republiški sindikat me je razočaral, saj je od svojih obljub na začetku uresničil komaj tretjino. Če se delavec v stiski, ko mu grozi odpuščanje, ne more opreti na sindikat, potem je nesmiselno biti član.

SLO in DS še vedno potrebna

Zelo občutljivo področje, ki je krepko dvigovalo temperaturo v poslanskih klopek slovenske skupščine, kadarkoli so razpravljali in sprejemali sistemske akte v zvezi z osamosvajanjem Republike Slovenije, je tudi področje vojaških zadev in s tem širše področje urejanja SLO in DS, oziroma po novem obrambe in zaščite (OiZ). Kakorkoli že, poslanci so v zadnjem obdobju sprejeli dva sistemska zakona, ki določata osnovne elemente uravnavanja na eni strani obrambno zaščitnih, in na drugi vojaških zadev.

Pogovarjam se z Dušanom Tošem, organizatorjem SLO in DS v našem podjetju.

ZA KAKŠNE SPREMEMBE GRE V NOVI ZAKONODAJI?

Najprej je potrebno povedati, da se je s spremembo zakonodaje spremenila tudi terminologija, ki jo uporabljamo na tem področju. Tako po novem ne govorimo več o področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ampak o področju obrambe in zaščite. Posledično se je s tem spremenil tudi naziv del in nalog, ki jih trenutno opravljam v podjetju v »Organizacija obrambe in zaščite«. Zakaj terminološke spremembe, je težko povedati, vendar sam menim, da je zakonodajalec tudi na tem področju poskušal spremeniti vse, kar »diši« po samoupravljanju, podružabljanju in ostalih vzvodih funkcioniranja starega sistema SLO in DS.

Oba sistemska zakona - Zakon o obrambi in zaščiti in Zakon o vojaški dolžnosti dejansko v sistem funkcioniranja nacionalno varnostnega ustroja republike Slovenije prinašata številne spremembe, ki jih je na kratko zelo težko opredeliti. Najkrajše rečeno: Zakon o vojaški obveznosti, je poleg ostalega, v prakso uvedel nov substitut v našem prostoru - civilno služenje vojaškega roka oziroma ugovor vesti. Zakon o obrambi in zaščiti pa je celotni sistem izvajanja obrambnih, zaščitnih in drugih nalog dobesedno postavil na glavo. Primerjalno s stari zakonom takoj postane jasno, da se z novim zakonom v ospredje postavljajo situacije, s katerimi se, oziroma bi se lahko, srečevali vsak dan, to je v miru in seveda priprave in ukrepe za razreševanje le-teh, od možnih naravnih in drugih nesreč oziroma vseh situacij, ki za mirno obdobje pač niso normalne. Menim, da temu po novem ne smemo več reči izredne razmere. Tistemu, kar je v starem zakonu bilo na prvem mestu - ukrepi in aktivnosti za primer ogrožanja s strani vseh vrst zunanjih in notranjih sovražnikov, je v novem zakonu posvečen le najnujnejši del, to je tisti del, ki v osnovi omogoča normalno koordinacijo - stik z zakonskimi akti, ki neposredno urejajo vojaške in notranje zadeve oziroma dopuščajo izpeljavo podzakonskih predpisov.

Po mojem mišljenju pa je, kljub številnim spremembam v

obeh sistemskih zakonih, ključno to, da so iz vseh ravni reguliranja obrambno zaščitnih priprav izključeni vsi organi, organizacije..., ki s to dejavnostjo nimajo nič skupnega, ampak se z obrambo in zaščito ukvarja predvsem stroka na eni, in neposredno odgovorni organi upravljanja in vodenja, na drugi strani. Normalno je seveda, da so nekateri ali vsi vzvodi kontrole ostali v nekaterih elementih sistema obrambe in zaščite, kot so financiranje, obseg in vrste aktivnosti... Nesporno je naslednja največja pridobitev v tem, da so vsi glavni subjekti racionalizirani (oborožene sile, narodna zaščita, civilna zaščita...) do tiste točke, ki še v tem trenutku in dani situaciji pač omogočajo funkcioniranje tega nivoja nacionalno varnostnega ustroja. To pa v tem trenutku sploh ni pomembno ali gre za prehodno obdobje v, jaz bi temu rekel, raj na zemlji - bodočo državo brez vojske in ostalih subjektov, ki trenutno zagotavljajo varnost in zaščito republike, ali v racionalni, ampak zaradi okoliščin še kako potreben, aparat obrambe in zaščite.

NAŠE DELAVCE NAJBOLJ ZANIMAJO KONKRETNA DOLOČILA, KI SE NANAŠAJO DIREKTNO NA NJIH NA ENI IN NA PODJETJE NA DRUGI STRANI - RECIMO NAJPREJ ZAKONA O OBRAMBI IN ZAŠČITI?

Preden poskušam iz omenjenega Zakona izluščiti glavne točke, ki se nanašajo neposredno na ravnanje posameznika in našega podjetja naj opozorim, da se lahko brez oklevanja za vse nejasnosti ali dileme obrnete name osebno ali na pristojne občinske organe. Zakon o OiZ ureja dve področji:

- enotne osnove sistema za zaščito in reševanje,
- organizacijo, pripravljanje in delovanje obrambnega sistema.

V bistvu zakon določa štiri osnovne dolžnosti občanov do tega področja:

- vojaško dolžnost,
 - delovno dolžnost,
 - dolžnost delovati v civilni zaščiti in
 - dolžnost delovati v službi za opazovanje in obveščanje, ter tri izpeljanke:
 - materialno dolžnost,
 - dolžnost usposabljanja.
- Ker v teh elementih ni bistve-

nih novosti, naj opozorim samo na sistem prioritete:

- posameznik ima v skladu z Zakonom delovno dolžnost, dokler nima vpoklica v oborožene sile ali civilno zaščito,

- posameznik je dolžan delovati v narodni zaščiti, dokler ni vpoklican v oborožene sile ali civilno zaščito,

- posameznik je lahko vpoklican tudi na izvajanje nalog zaščite in reševanja vse dokler nima vpoklica v oborožene sile.

Iz tega izhaja, da je prioriteta še vedno v vojaški dolžnosti. Opozorim naj le, da se formalna razporeditev na delovno dolžnost in civilno zaščito ne izključujeta. Formalna razporeditev na vojaško dolžnost pa izključuje vse ostale formalne razporeditve. Za lažje razumevanje naj poudarim, da, če sem n.pr. formalno razporejen v rezervno sestavo oboroženih sil (vojaška dolžnost) še ne pomeni, da me pristojni organi občine ali podjetja ne morejo vpoklicati po potrebi v sestav narodne zaščite ali v intervencijsko skupino v primeru neke nesreče (zaščita in reševanje), ali na delo v podjetje (delovna dolžnost), seveda ob oceni omenjenega organa, da sem sposoben in usposobljen opravljati določene naloge. Nasprotno, lahko me vpokličejo ampak samo do takrat, ko dobim vpoklic v oborožene sile. To poudarjam zato, ker je v starem zakonu ta zadeva bila malo drugače definirana in je

tudi do sedaj okrog tega bilo precej nejasnosti.

16. člen Zakona določa tudi obveznost javljanja sprememb podatkov pri občinskih sekretariatih (oddelkih) za LO in to:

- priimka ali imena,
- kraja stalnega in začasnega bivališča,
- spremembo izobrazbe,
- spremembo delodajalca,
- določen je tudi rok - petnajst dni po nastanku spremembe.

Z novim Zakonom je bistveno skrženo tudi število podjetij, ki so dolžne izdelovati dokumente obrambnega, varnostnega in načrta CZ. Pristojni organi republike in občine morajo namreč s sklepi določiti organizacije posebnega pomena za obrambo in zaščito in to za vsako področje posebej. Kakšen status bo imela Cinkarna po novi zakonodaji še ni jasno, vendar glede na vrsto proizvodnega programa (pomembno za sklep o organizaciji posebnega pomena za OiZ), možnost nesreč večjega obsega in kadrovskemu potencialu (pomembno za sklep o organiziranju CZ), potrebi po zavarovanju območja v primeru nesreč (pomembno za sklep o organiziranju NZ) in ne nazadnje sami velikosti in drugih značilnostih podjetja, osebno menim, da se ne bomo mogli izogniti delu na tem področju oziroma, da naše dosežanje obveznosti ne bodo bistveno manjše.

Mislim, da so to najvažnejša

(obramba)

določila, s katerimi se posameznik vsakodnevno srečuje in so vezana na Zakon o obrambi in zaščiti.

... IN ZAKON O VOJAŠKI DOLŽNOSTI?

Ta Zakon je v osnovi drugi sistemski zakon, čeprav v veliki meri izhaja že iz zakona o obrambi in zaščiti. Natančneje namreč določa vojaško dolžnost, kot eno izmed prej omejenih dolžnosti.

Skrčen pregled sprememb in konkretnih določil, ki se nanašajo na posameznika, je nemogoč, zato je v tem primeru še bolj aktualno moje povabilo na razgovor s tistimi, ki jih to področje skrbi ali zanima.

Zakon določa način vodenja evidenc vojaških obveznikov, od koder izhaja že prej omenjen petnajstdnevni rok za prijavo sprememb; v vojaško evidenco se vpisujejo vsi moški prebivalci s stalnim bivališčem na območju Republike Slovenije in sicer v koledarskem letu, ko dopolni 17. leto starosti. S tem nastane tako imenovana naborna dolžnost, ki traja do pričetka služenja vojaškega roka, oziroma do vključitve v rezervni sestav, če je služenje vojaškega roka za posameznika drugače regulirano. Naborna dolžnost preneha avtomatsko s prenehanjem vojaške dolžnosti v skladu z Zakonom. Nabor se opravlja v koledarskem letu, ko posameznik dopolni osemnajst let. Tu se po znanih postopkih določa sposobnost za služenje vojaškega roka (sposoben, omejeno sposoben, začasno nesposoben, nesposoben); tu se izberejo tudi posamezniki za služenje vojaškega roka v organih za notranje zadeve, vendar morajo zadostiti še nekaterim dodatnim kriterijem. Izbirajo se tudi gojenci šol za rezervne častnike (seveda s soglasjem posameznika), oziroma se vsem določa rod vojske...

Vojaški rok traja 7 mesecev, nastopi pa v trenutku, ko vojaški obveznik postane vojaška oseba. V vojaški rok se šteje tudi doba, če posamezniki opravijo najmanj prvi letnik srednje vojaške šole ali najmanj dve leti srednje šole za notranje zadeve oziroma končajo študij za obramboslovje. Na služenje roka se vpokličejo naborniki od dopolnjenega 18. leta do dopolnjenega 27. oziroma pod posebnimi določili Zakona tudi do 30. leta. Zakon določa tudi možnosti prestavljanja služenja vojaškega roka. Povem naj še, da se vojaški rok služi v enotah in zavodih oboroženih sil, kamor se štejejo tudi enote in zavodi teritorialne obrambe in organov za notranje zadeve, oziroma pod posebnimi pogoji druge or-

ganizacije in zavodi, ki jih s sklepom določi pristojni republiški organ.

Nov substitut, ki ga vpeljuje Zakon je ugovor vesti vojaški dolžnosti. Da ne bo prišlo do neprijetnosti naj takoj v začetku povem, da ugovor vesti ne izključuje vpisa v vojaško evidenco, prošnjo, s katero posameznik uveljavlja ugovor vesti pod pogoji, ki jih določa Zakon, pa mora posameznik vložiti v roku petnajstih dni po sprejemu poziva na nabor in to pri organu, pri katerem je vpisan v vojaško evidenco. Samo pod temi pogoji se ugovor vesti lahko uveljavlja. O postopkih, komisijah..., ki ugotavljajo upravičenost ugovora vesti, ne gre razpredati; poudarim še naj, da posameznik, kateremu se po z Zakonom določeni proceduri in pogoji, ugovor vesti prizna, služi civilno

— služenje vojaškega roka brez orožja v enotah in ustanovah oboroženih sil na dolžnostih, ki niso vezana za orožje,

— civilno služenje v organizacijah in ustanovah, ki jih s posebnim sklepom določi pristojni republiški organ (zdravstvene, socialne ustanove, zavodi za rehabilitacijo invalidov in drugi zavodi splošnega družbenega pomena).

V nadaljevanju Zakon še določa način služenja v rezervnem sestavu, kjer ni bistvenih novosti, in določila, ki določajo pogoje in regulirajo potovanje nabornikov oziroma vojaških obveznikov v tujino.

Ne nazadnje tudi temu Zakonu ne manjkajo kazenska določila. Kot zanimivost naj povem, da je najmanjša kazen za prekršek 4.000,00 dinarjev.

KAKŠNA PA JE VAŠA OCENA TEH ZAKONOV?

Mogoče nisem izbral pravega trenutka, ali pa nisem oseba, ki bi jo bralci Cinkarnarja lahko šteli za objektivnega pri ocenjevanju korakov, ki jih na tem področju delamo v Sloveniji, vendar menim, da smo z okoliščinami obremenjenega trenutka ali obdobja dosegli skoraj vse in da so vse ostale vizije v tem času le politične igrice, ki bi za samostojnost in suverenost Slovenije lahko bile usodne. Govorim za ta trenutek, ne za daljše obdobje (še pred letom in pol o podobnih zadevah niti razmišljali nismo). Zapišete pa vseeno lahko, da mislim, da smo do »raja v zeleni Sloveniji - na zemlji« še presneto daleč. O tem ne razmišljajo (ali pa samo razmišljajo) niti visoko razvite države-vice, ki so na geografsko manj občutljivem območju in imajo sosedo, ki razmišljajo na podoben način.

Skladiščna dejavnost po novem

V maju 1991 je bila obravnavana in sprejeta reorganizacija skladiščne dejavnosti v Cinkarni. Po novem bodo surovinska skladišča organizirana v okviru poslovnih enot, prodajna pa v okviru organizacijske enote Marketing.

Predlog je pripravila Služba za organizacijo poslovanja na zahtevo vodstva podjetja in v sodelovanju z direktorji poslovnih enot ter vodij strokovnih služb. Cilji, ki so bili izhodišče za pripravo organizacije, so bili naravnani na racionalizacijo poslovanja. Z reorganizacijo smo želeli zmanjšati stroške skladišč in internega transporta, ki jih je povzročal dosedanj centralni način ter ukiniti neracionalno podvajanje nakladanja in razkladanja. S tem smo se hoteli izogniti tudi poškodbam materiala, zaradi internega prekladanja in prevažanja ter odpraviti zastoje pri oskrbi proizvodnje. Eden od ciljev je bil izkoristiti že obstoječe lokacije, ki so najbližje pri oskrbi proizvodnje. Navsezadnje pa je bilo potrebno določiti tudi racionalno organizacijo in razporeditev dela na izvajalce.

Reorganizacija skladiščne dejavnosti je sprejeta v smislu organiziranja centralnega skladišča in dislociranih skladišč in to tako, da upravljanje s centralnim skladiščem materialov in proizvodov prevzame organizacijska enota Marketing, kjer se organizirata skladiščno-spreje-

mni center in skladiščno-odpremi center. Upravljanje z dislociranimi skladišči materiala in proizvodov pa prevzamejo poslovne enote z razporeditvijo dela v pripravo proizvodnje in odgovorne izvajalce v proizvodnji.

Razumljivo je, da se v PE Kemija Mozirje in PE Vzdrževanje te spremembe ne bodo upoštevale, ker že imajo vpeljan specifičen način skladiščenja.

Enotnost skladiščno-materialnega poslovanja v Cinkarni bo zagotovljena z ustreznimi organizacijskimi navodili, ki jih postopno Služba za organizacijo poslovanja že izdaja.

Pri proučevanju nove organiziranosti so bili evidentirani tudi viški delovne sile. Prerazporejanje delavcev iz obstoječe organizacijske enote skladišč v PE Transport in skladišča se opravlja vzporedno s prenosom področij dela, aktivnosti pa opravlja Kadrovska služba v dogovoru z vodstvi enot in OE Marketing. V analizi ocenjeni višek delovne sile se v tem trenutku ne obravnava kot trajni presežek, temveč se ustrezno prerazporedi.

Bo sindikat zagotavljal odpravo stisk?

Svobodni sindikat v novi kadrovski sestavi se je znašel brez izkušenj, sicer morda malo manj obremenjen s preteklim načinom dela, sredi novih političnih in gospodarskih sprememb. Več kot leto dni je trajala preobrazba in iskanje rešitev iz novega položaja, to pa seveda ni moglo priti kar čez noč. Zato so kritike, ki letijo nanj upravičene, pa tudi ne, če se postavimo v vlogo zaupnikov, ki pravzaprav nimajo časa, ne volje, da bi se posebej potrudili in si prebrali poplavo gradiv, smernic in navodil. Zato nujno potrebujejo čas, in ta čas jim je potrebno dati. Dati pa jim je potrebno tudi pogoje za normalno delo. Predsednik Friderik Leskovšek je na sindikalni konferenci ob letu dni svojega mandata objubil, da bo to uredil v kratkem času, ker so pogajanja z generalnim direktorjem že v teku.

Potem bodo zaupniki imeli dogovorjeno število ur, ki jih bodo lahko namenili sindikalni dejavnosti. Torej bodo lahko obiskovali seminarje in se seznanjali z metodami in sistemi dela, ter se posvetili članstvu.

Za sedaj je pomembno, da so se reorganizirali, da se članstvo lahko svobodno odloča o včlanjevanju ter da sledi spremembam v družbi. Zelo pomembno je sicer vključevanje v soočanje ali opozarjanje, še predno se odloča o pravih delavcev. Če temu tudi sledijo, pa ne moremo zagotovo pritrditi. Nekdo je v razpravi rekel: »Sindikat ne izkorišča vseh možnosti, ki jih ima po statutu podjetja, nasprotno, raje se vdaja v utopijo, da je vse v rokah vodstva«.

Morda bi res morali prevzeti nemški vzor vsaj v tem, da bi bili pripravljene na odpuscanje že tri leta prej ter bi med tem skrbno pripravljali in skrbeli za socialne programe odpuščenih. Ali pri nas sindikat ve, kaj bo z delavci, ki bodo odpušteni? (Seveda upamo, da do tega pri nas ne bo prišlo). Imamo v podjetju pripravljen kakšen program, kjer naj bi se odpušteni delavci lahko angažirali?

Zdi se, da delegati delavskega sveta bolj občutijo sodelovanje s sindikatom kot obratno, saj sta predsednik in podpredsednik predlagala, da bi bila ena izmed točk dnevnega reda stalno namenjena problematiki, ki bi jo predlagal sindikat.

»Sindikat je vedno sindikat ali pa ga ni«, je dejal Mirko Kaluža, ki je še dodal, da v Sloveniji prevladuje težnja, da bi sindikate še naprej razbijali (enako je v našem podjetju), zato da ima vodstvo boljše in lažje delo. Vsi delavci imajo namreč enake interese, pa naj bodo včlanjeni v kateremkoli sindikatu.

M.G.

Na obisku pri nas

Najbrž ste gospoda Mullerja že srečali, ko je hodil po Cinkarni, največkrat v družbi z ing. Podpečanom. Sicer ni to nič čudnega, saj imamo večkrat v gosteh kakšnega gosta iz tujine. Gospod JEAN PIERRE MULLER je bil pri nas s presledki štiri mesece. Bil je zadolžen za prevzem opreme za PE Titanov dioksid in nadzor strojno mehanske montaže s strani francoske firme SEEI iz Mulhausna. Bil pa je tudi zanimiv sogovornik za naš časopis.

Kako se počutite v Cinkarni?

Zelo dobro. Srečujem se predvsem z vzdrževalci. Glavni problem je jezik, ker mnogi nemško samo razumejo, ko pa hočejo kaj povedati, nastopijo težave. Strokovno in tehnično pa ni nobenih težav.

Na splošno so med deželami razlike v političnem sistemu, pa tudi v sistemu odnosov in dela. Kakšne razlike ste vi opazili?

Da, so razlike. Presenečen sem bil nad številom zaposlenih v nekaterih delih vašega podjetja. Preveč je sodelujočih, s katerimi je potrebno delo koordinirati. Kadar pri nas potrebujemo večje število delavcev za določeno opravilo, jih najamemo izven firme, kajti stalno zaposleni predstavljajo ekonomsko obremenitev. Razlike so tudi v izkoriščanju delovnega časa. Če bi pri nas delali od 6. do 14. ure, bi delavci ob 6. uri že bili pripravljeni za začetek dela na delovnih mestih, v najslabšem primeru pa bi si šele 5 minut pred 14. uro odšli umivat roke. Za malico imamo časa pol ure, toda ta čas je zelo fleksibilen. Ker to ni osnovni problem, greš na malico, če utegneš. Toda ko gremo na malico, se moramo ob odhodu in prihodu registrirati. Delovni čas je pri nas zelo odvisen od narave dela. Delavci za tekočim trakom imajo seveda skoraj do sekunde točen in strog delovni red.

Kakšne so razlike v miselnosti zaposlenih? Ali ocenjujete, da smo pri nas že podjetniško in tržno usmerjeni?

Pri vas je dinar zelo nizko cenen. Čeprav nisem ekonomist, ocenjujem, da imate največje možnosti v izvozu. Vrednost vaše delovne sile je zelo nizka. Nisem pa prepričan, da ste to prednost izkoristili.

Kako vidite razvoj naše tovarne?

Če me je presenetilo to, da je Cinkarna kemična tovarna in dela titanov dioksid, bi lahko iz tega dioksida naredila še kaj drugega. Najbolj pa me je presenetilo, da Cinkarna dela toliko različnih produktov. Ne vem zakaj!

Ker ste po poklicu vzdrževalec in poznavalec organiziranosti vzdrževanja v francoskih kemičnih firmah, me zanima, kakšna organiziranost je za vas najboljša?

Vsaka velika firma ima lastno vzdrževalno jedro za preventivno in tekoče vzdrževanje. Prednost lastnega vzdrževanja je tudi pri izvajanju remontov in drugih takih posegov. V kemijski dejavnosti je pač tako, da deli strojev, naprave hitreje izgubljajo življenjsko dobo, zato jih je treba hitro menjavati. To pa ne more opraviti neka zunanja firma.

Zastarelost tehnologije je pri nas podobna kot pri vas. V vzdrževalni delavnici ni potrebno, da imamo neko moderno stružnico, če je za določena dela dovolj klasična. Če pa potrebujemo stružnico za proizvodnjo novih izdelkov, potem je avtomatska stružnica upravičena.

Ali imate tudi v Mulhausenu, kjer stoji firma Thann, s proizvodnjo titanovega dioksida ekološke težave?

Seveda je tudi pri nas ekološka glavni problem in je povezana z velikimi stroški. V tem mestu sem se rodil, preživel vso mladost in lahko rečem, da je dim. Ne vem pa, kakšno škodo dela. Zagotovo pa tam ljudje niso nastrojani proti tej proizvodnji.

Ali ste v Celju kaj kupovali?

Ne, ker je vse predrago, pa tudi nimam občutka, da je blago kakovostno. Le za čevlje bi lahko rekel, a so enake kakovosti.

Boste prišli k nam na dopust?

Ne. Z družino vedno hodim v Italijo, kjer imam sorodnike. Z vašim turizmom letos ne kaže lepo, kajti pri nas, kot vem, ljudje ne delajo razlik med republikami. Mislijo, da je v vseh mestih enaka situacija, kot jo prikazujejo javni mediji.

Hvala za pogovor!

Mira Gorenšek

Naša dolgoletna poslovna partnerica, francoska firma THANN et Mulhouse iz Thauna, od katere smo kupili licenco za modernizacijo obstoječe proizvodnje titanovega dioksida, nam je priporočala sodelovanje z inženiring firmo SEEI, ki nam je dobavila uvoženo opremo. Po vzoru firme THANN smo uvedli filtracijo titanovega gela z avtomatsko komorno filtrirno stiskalnico. Nov sistem omogoča bolj suho pogačo gela, s tem je dosežen prihranek pri porabi energije, hkrati pa omogoča večjo zmogljivost in uvažanje avtomatskega delovanja z računalniško podporo.

Pesniški zbirki na pot

Poezija ni umetnost sama po sebi, umetnost postane, ko jo ljudje vzamejo za svojo in se z njo na nek način poistovetijo. Zato tudi pravijo, da te nobena prava umetnina ne more pustiti hladnega, bodisi jo sprejmeš ali pa jo zavrneš, nečesa vmesnega ni. Že za to, da nekaj napišeš, je potrebno vsaj kanček znanja, da pa to svoje delo ponudiš ljudem, moraš imeti vrhano mero poguma - poguma da tisto, kar je pravzaprav tvoje in skrito globoko v notranjosti, razgališ. In nekaj teh junakov, cinkarnarjev, je zbralo dovolj drznosti, da je delček sebe dalo ljudem. Tako je pred kratkim v založbi Cinkarne izšla že druga pesniška zbirka z naslovom PO SLEDEH. Slavnostna promocija te knjižice je bila v sredo, 24. aprila 1991 v prostorih Študijske knjižnice v Celju.

Tako smo na lep način obeležili dogodek, ki je v mnogočem nenavaden in nevsakdanji. Ni mačji kašelj v teh finančno neugodnih časih izdati kakršnokoli, četudi še tako majhno knjižico. Tudi ni lahko najti toliko razumevanja za še kaj drugega kot le za vsakdanji kruh. Tako je pravzaprav ugoden splet teh dveh okoliščin zakrivil, da je naš, tovrstno precej osiromašen kulturni prostor pridobil to zanimivo zbirko.

Že nekaj časa je znano, da je v Cinkarni precej pisocih, takšnih, ki jim enoličnost vsakdana nikakor ni smisel življenja. Med mnogimi naj omenim le tiste, ki so se pogumno odzvali razpisu

in so tako kot avtorji zapisani v zbirki. To so: Marija Bernjak, Mira Gorenšek, Jana Jakob, Vassilija Jovanovič, Vanda Ružič, Amadeo Dolenc, Zoran Pevec in Bojan Pevec. Brez njih knjižice ne bi bilo, če pa bi že bila, potem zagotovo ne bi bila takšna, kot je.

Da pa mora imeti vsaka knjiga tudi svojo podobo, je menda jasno. Levji delež je pri tem s svojimi avtorskimi ilustracijami prispeval Lenart Horvatič, ni pa zanemariti tudi fotografij Draga Lamperja.

In končno velja omeniti delo, ki je pravzaprav po svoje nevhvaležno, pa ga prav zato kaže še toliko bolj ceniti. Izbor pesmi, ki so prispele na razpis, je naredil slovenski pesnik in igralec Tone Kuntner. V svoji spodbudni spremni besedi, še bolj pa s svojo prisotnostjo na promociji, je tej zbirki izkazal še posebno čast, za kar se mu toplo zahvaljujemo.

Naj bo to dovolj za grobo predstavitev zbirke, velja pa vabilo, da knjižico vsaj enkrat preberete. Če jo boste želeli prebrati še drugič, potem naše delo ni bilo zaman.

Naj se na koncu tega sestavka v imenu avtorjev zahvalim vsem, ki so k izidu zbirke kakorkoli pripomogli, še posebej pa vodstvu Cinkarne in Doru Hvalič iz republiškega sveta ZSSS. Čisto na tihem pa hkrati upam, da bo izšla še kakšna in da nas bo takrat še več.

Pesniška zbirka PO SLEDEH je na voljo v strokovni knjižnici.

Bojan Pevec

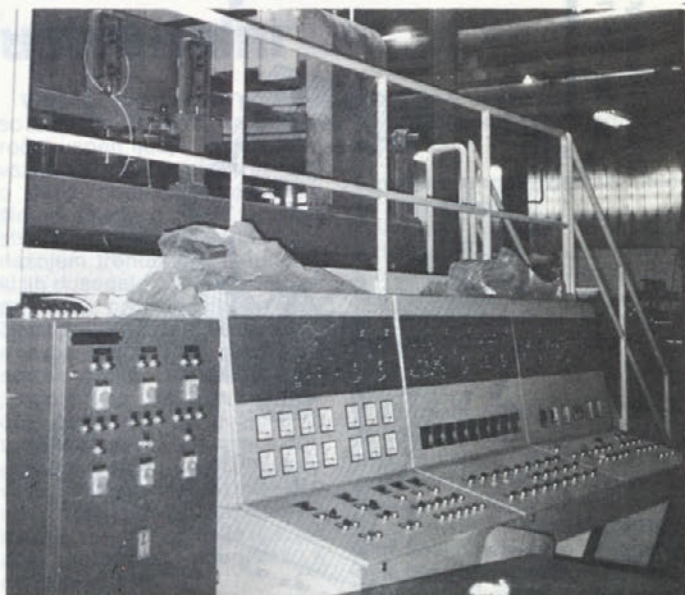

Tone Kuntner, pesnik in igralec (na desni):

Če pesnik izbira pesmi drugih, izbere, kar je njemu blizu. Od pesmi cinkarniških pesnikov sem izbral tiste, ki so bile meni po duši. Teh pa ni bilo malo.

Ljudje mislijo, da je poezija nek dim, nebodigatreba. Če bi vzel prispodobo Celjske kotline in dim, ki se vije po njej, je umetnost tisti dim, ki razprši te dime.

PROGRAM, KI VLEČE VOZ V GRAFIKI

Nova linija za proizvodnjo ofsetnih tiskarskih plošč, ki že normalno obratuje, je kakovost proizvodov potrdila z novimi naročili doma in v tujini.

ZAGON FERRO LINIJE

Na KKČ ferosulfatni liniji so 22. maja začeli s poskusnim obratovanjem. Rekonstrukcija pomeni nov velik prispevek k ekologiji na tako visokem nivoju, da ni več nobenega onesnaževanja okolja.

NOV OBRAT V MOZIRJU KMALU NARED

Gradnja obrata za proizvodnjo praškastih lakov v poslovni enoti Kemija v Mozirju se nadaljuje, dokončanje je predvideno v začetku drugega polletja.

IŠČEMO SKUPNO IME ZA NOV GRADBENI PROGRAM

Program bo sestavljen iz različnih proizvodov: zunanjih in notranjih ometov ter malt za zidanje. Glavne sestavine so različna razmerja apna, mavca, cementa in peskov. Vsi proizvodi bodo pakirani v 40 kg vrečah.

Proizvodi naj imajo del imena skupnega, med seboj pa naj se ločujejo po dodatnih oznakah (na primer glede na sestavine).

Predloge pošljite v **MARKETING TRŽNO PRIPRAVO!** Komisija v sestavi delavcev Marketinga in PE Kemije bo izbrala dva predloga in ju nagradila z **DIVO**.

CINKARNIŠKI DISKONT IN TRGOVINA

Lokacija trgovine in diskonta je zelo moteča, zato je to le začasna rešitev. Vprašanje je tudi, če nas bodo razmere na trgu še naprej silele v takšen način prodaje.

Investicijske težave

Časi, ko je Investicijska služba imela na skrbi preko 40 investicijskih nalog, so minili. Zaradi zmanjšane obsega razpoložljivih sredstev za to dejavnost, bomo morali naprej le z majhnimi koraki. Letos bodo imela prednost vlaganja v dokončanje investicij, ki so v teku, šele nato pridejo na vrsto nova vlaganja, pa še to le v rekonstrukcije in modernizacije obstoječih. Za naložbe v nove proizvodne programe pa najbrž ne bo denarja.

Dokončati moramo odlagališče »Za travnikom«, pri katerem je deževno vreme največji krivec za enoletno prekoračitev roka izgradnje. Konec junija pričakujemo tehnični pregled in julija že prvo polnjenje. Seveda se tu zatika še pri izdaji dovoljenj (legalizacija spremenjene trase) za izgradnjo cevovoda za transport odpadne sadre do odlagališča. Izvršni svet občine Celje je sprejel sklep o javni razgrnitvi, ki bo trajala 30 dni. Šele potem je na vrsti obravnava v Skupščini Slovenije za sprejem odloka.

V začetku aprila je bil uspešen tehnični pregled linije za proizvodnjo ofsetnih tiskarskih plošč. V juniju že pričakujemo izdajo uporabnega dovoljenja. Prve tiskarske plošče se že uspešno prodajajo.

V maju smo dobili tudi uporabno dovoljenje za »S« kisline, ki pa bo predvidoma do zime

začasno ustavljena, zaradi zmanjšane prodaje. Za potrebe proizvodnje titanovega dioksida bo pričela obratovati rekonstruirana ferosulfatna linija, o čemer smo že pisali v prejšnji številki Cinkarnarja.

Odlagališče trdnih odpadkov urejamo skladno s tehnično dokumentacijo in priporočili v smislu smernic za ureditev teharškega spominskega parka, ki ga je izdal Zavod za spomeniško varstvo in kulturno dediščino republike Slovenije.

V letošnjem letu smo tako predvideli za investicijske potrebe 447 milijonov din, večino tega denarja bomo dobili iz lastnih virov, načrtovano pa je tudi najetje posojila v tujini.

MG

Zelenjava in zemlja v celjski občini

Celje je bogatejše še za eno študijo o onesnaženosti mesta in okolice, tokrat zemlje in pa tistega, kar živega zraste iz nje.

Biotehniška fakulteta iz Ljubljane se je z veseljem lotila zelo zanimivega raziskovalnega dela, ki ga je sprožilo Društvo za varstvo okolja iz Celja. Sploh ne dvomim o tem, da je bila naloga zanje velik izziv.

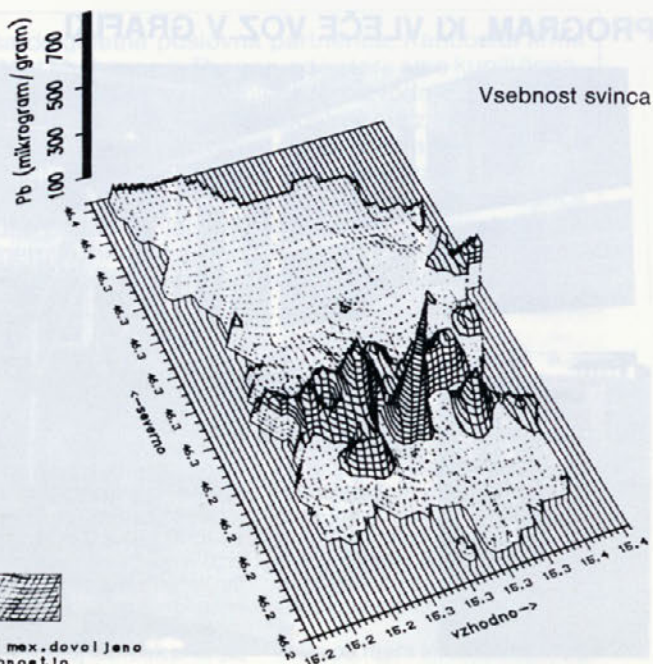
Kaj lahko pričakujemo v okolju, kakršno je staro industrijsko celjsko, z bivšo topilnico cinkove rude, z železarno, s proizvodnjo emajla, z vedno večjo naseljenostjo, s porabo 70.000 t premoga letno? Topilnica je celjska preteklost, ki se je ne da izbrisati in literaturni podatki nam povedo, da je v okolici starih rudnikov in topilnic vsebnost kadmija v zemlji večja kot drugod. Tega v Cinkarni nihče ne zanika. Kakšen pa je ta delež v celotni onesnaženosti zemlje, ki je največja v zgornjih petih centimetrih, potem pa se znižuje, in kje so drugi viri za onesnaženost zemlje - sedanjí?

Na svinjskem sejmu na primer, je vsebnost kadmija v tleh 0,7 ppm, kar je izredno malo, saj je dovoljena vsebnost 2 ppm. Na melioriranem travniku v Bukovčlaku je vsebnost kadmija 17,5 ppm, na njivi 500 m naprej pa pade na 2,4 ppm; pri Javnih skladiščih je vsebnost kadmija 3,9 ppm, v Podgorju 1,1 ppm, v Selcah 2,5 ppm, na celjski železniški postaji 1,7 ppm, parku nasproti avtobusne postaje pa 21,4 ppm. V parku celjske bolnice je vsebnost Cd 18,7 ppm, na otroškem igrišču pri gimnaziji 20,6 ppm (tam kjer zemlja ni v obdelavi in je teren nasut z odpadnim materialom). Pobočje nad Tremerji vsebuje 14,4 ppm kadmija, na Srebotniku pa je v

zemlji 6,6 ppm kadmija. Vsi ti podatki veljajo za zgornjih pet centimetrov zemlje, ki so bili analizirani v prvem delu študije v letu 1989. V drugem delu je bila analizirana zemlja na nekaterih mestih do 30 cm. Zanimivo pri tem je, da se koncentracije težkih kovin bistveno znižajo z globino, razen na njivi pri Javnih skladiščih, kjer je do 30 cm globine približno ista koncentracija cinka, svınca in kadmija.

Ali je vse to onesnaženo od industrije ali tudi sama zemlja vsebuje težke kovine? Ali je za vsebnost težkih kovin v zemlji krivo nasipavanje z lešem in rajmovko s stare halde Cinkarne? Ali je pri bolnici krivo kurjenje odpadkov iz plastike v obstoječi sežigalnici v bolnici in v Centru za rehabilitacijo invalidov ali na vrtovih pepel iz kurišč? Odgovora nismo dobili. Številke pa so tako različne, da si jih vsak lahko razlaga po svoje. Poleg tega pa ne vemo, kako so sestavljena tla v drugih večjih mestih, dejstvo je, da se s težkimi kovinami otepajo tudi v zahodnih državah.

Če na vrtu nimate podlago leša s cinkarniške halde, če ne posipate po vrtu pepela od premoga, če nimate vrta ob zelo prometni cesti, če nimate sosedov, ki kurijo premog in odpadke, potem je malo verjetnosti, da imate preveč kovin v vaši zemlji.

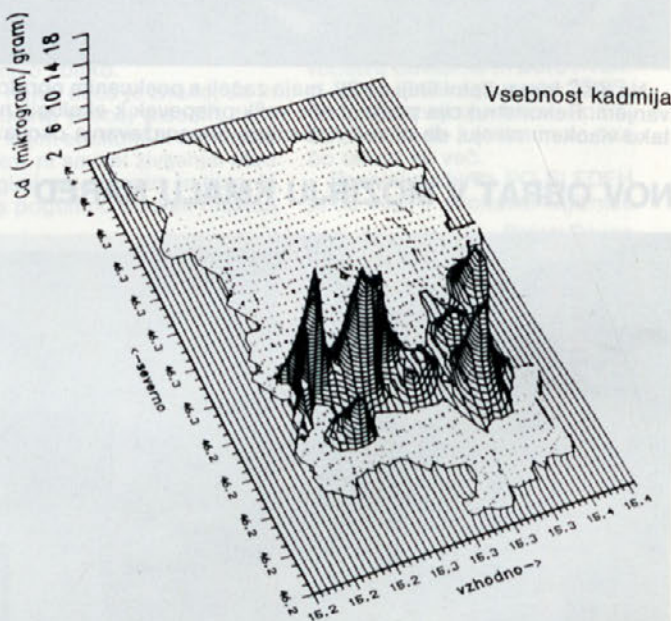
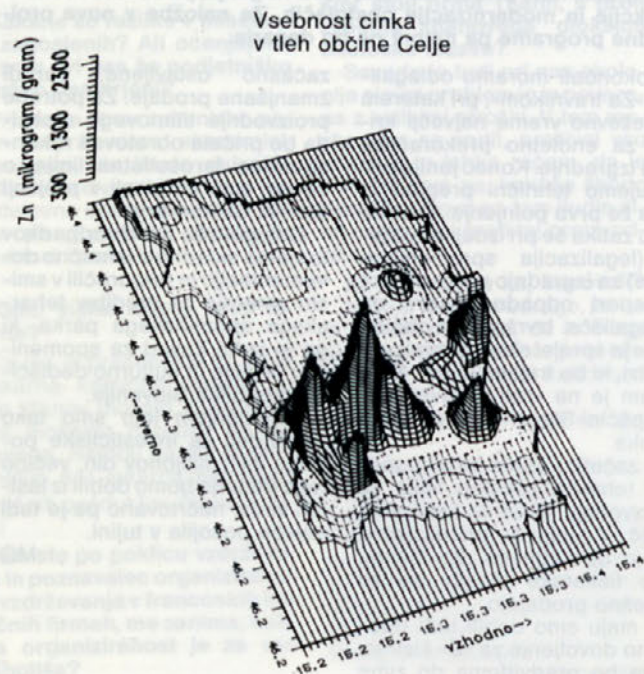
Da pa boste bolj brez skrbi, zmerno posujte zemljo z apnom, ki bo zmanjšal dostopnost težkih kovin k rastlinam, sploh pa ne uporabljajte umetnih gnojil v vrtovih, če vas je strah časopisnih člankov.

Skoraj gotovo pa ob uživanju zelenjave s kateregakoli vrta v Celju ne boste zaužili nič več težkih kovin, kot jih pravi kadičci dobijo pri kajenju. Tisti, ki kadijo po 20 in več cigaret na dan, pa se tako ali tako nimajo kaj razburjati zaradi onesnaževanja okolja od drugih. Če gospod poslanec in hkrati predsednik Društva, ki ga skrbi zdravje soomeščanov, kadi, me nič ne briga

in mu tega tudi nikoli nisem očitala (očitek se po mojem razlikuje od priporočila), vendar pa mi zaradi tega in še nekaterih drugih njegovih dejavnosti (npr. sekanje dreves) njegove besede ne govorijo o resnični želji za boljšim okoljem, pač pa le za popularnost, ki si jo z ekologijo ni težko ustvariti, če le znaš uporabljati javne medije. Na ta način se da priti celo do poslanskega stolčka, če ti je le kaj od tega.

Če koga zanimajo podrobnosti iz študije, imamo v Službi za varstvo okolja prvi in drugi del.

Vida Planinšek

Katedra za pedologijo, prehrano rastlin in ekologijo
BF - AGRONOMIJA, Jamnikarjeva 101
61000 Ljubljana
tel.: (061) 264-761

Kako naj bomo ustvarjalni

V tržno usmerjenem podjetju so odločilni dejavniki za dolgoročni uspeh ljudje. Zato je zelo važno, kaj ti ljudje mislijo in vedo o stanju podjetja, o njegovem širšem smislu, o morali, poslanstvu. Ne razmišljajo samo o današnjem trenutku, o rezultatih, ki jih dosegajo s proizvodnjo ali pa z večjo prodajo in s tem z večjim tržnim deležem, ampak tudi o svoji dolgoročni poziciji, o svojem mestu, v tej družbi, kako jih doživljajo okolja in kam hočejo postaviti svojo pozicijo. In ta njihova pozicija je njihov dolgoročni uspeh. Ljudje morajo verjeti v smiselnost in pomembnost svojega dela, predvsem pa morajo verjeti v to, da je njihovo delo konkreten prispevek k uspešnosti.

V tem prispevku se obračamo predvsem k samim sebi, v podjetju, v notranjost naših odnosov, v notranjost našega obnašanja, vedenja, volje do dela, podjetniško kulturo. Želimo poiskati neko rešitev iz tega čudnega vzdušja, na katerega vplivajo dejavniki iz zunanega in notranjega okolja. Pri tem pa nimamo ambicije, da bi to rešitev tudi našli. Želimo najti le pot do ustvarjalnega vzdušja, ki je počasni in vztrajno splahnel, ostala pa je le negotovost jutrišnjega dne.

Pri tem vam ponujamo vaše sodelovanje. Če boste začutili v tem del svojega počutja, nam o svojih razmišljanjih pišite ali pa

pokličite v uredništvo. Ta stran naj ostane naša, prehodna ali stalna.

Človeške zmogljivosti so ključ za preživetje

Verjetno se boste vsi strinjali z dejstvom, da se mora človek identificirati s podjetjem, da dela dobro in kreativno, da čuti, da je del tega podjetja, ker vidi v njem svoj osebni smisel, ker ve, da je potreben. Le tak je lahko uspešen.

Ali imate občutek, da dovolj delate, da je to kar naredite dobro, cenjeno? Če temu ni tako, potem imamo veliko rezervo v lastnem kadrovskem potencialu. S površnim razmišljanjem o tem, koliko naredimo za napredek, bi ne bili objektivni, če ne bi omenili majhnih dejanj, o katerih ne govorimo in o njih nismo dovolj seznanjeni. Majhni koraki so prav tako pomembni kot velike odločitve. Zagotovo pa so naše želje in potrebe dosti večje, tako velike, da je cilj že zamagljen. Toda poleg vpliva nestabilnega okolja smo odvisni tudi od samih sebe. Poskusimo razmišljati o svojem delu, strokovnem razvoju, o svoji viziji, o tem, kaj sploh delamo, kakšni so cilji in posledice našega dela. Ali veste, kaj vaša stroka ve, nudi in zahteva ter kaj od tega lahko sprejmete vi, uporabite v korist človeka, podjetja.

Pišite o tem, kaj vas pri tem ovira!

Urednica

Če vemo, kaj se dogaja

Konec maja je bilo v Termah Topolšica 12. študijsko srečanje novinarjev v podjetjih

Slovenije, ki pa se ga je letos udeležilo najmanjše število novinarjev in urednikov podjetniških glasil. Gospodarska kriza neumljena redči novinarske vrste ne le v podjetjih, ki tonejo, temveč kar po vrsti, zaposleni pa ostajajo brez temeljnih informacij o stanju v podjetju. Te informacije se potem zapirajo v vedno ožje ožje poslovodne kroge, prihaja do manipulacij z njimi, prikrivajo resnično stanje in potem ko se (ali če se na primer) podjetje znajde v izgubi in pred stečajem (delavci pa na prisilnih dopustih, pa pri slabih plačah, zajamčenih OD, na listah tehnoloških viškov... itd), potem se ljudje sprašujejo in govorijo: »Tega pa nismo vedeli, nismo bili informirani...! In potem običajno ne pomaga niti sindikat, niti stavkovni odbor, niti ustavitel strojev, pač pa gre vse le še navzdol...

Zakaj to sploh pišem? Hočem vas spomniti, da lahko na straneh tega časopisa preberete o tem, kako se trudimo s prodajo tiste tretjine proizvodnje, ki nam manjka za dosego plana in da lahko zapišem, da vsak mesec 15. po izplačilu osebnih dohodkov, počistimo naš žiro račun prav do dna.

S tem, ko ste prebrali to dvoje, ste zvedeli pri čem ste (smo), če pa tega našega časopisa in Informatorjev ne bi imeli, bi živeli v prepričanju, da se nam ni bati pred prihodnostjo. A ne gre za

to, da mi, ki imamo ti dve informaciji, vemo, kje je naš temeljni problem. Ta ni v proizvodnji, ki kot ste brali v Informatorju, proizvaža v manjšem obsegu - ali v prodaji in v zagotavljanju sprotih prilivov na žiro račun. Ker to vemo in ker vemo, da prodaja v tujino upada, lahko že sedaj (in ne takrat, ko bo prepozno) napremo vse sile, da zberemo čimveč predlogov za pospešitev prodaje, da se dokopljemo do izvornih reklamnih in komercialnih potez, da povečamo našo vabljalnost, da se bodo potrošni-

ki kljub temu, da imajo vedno bolj prazne denarnice, znašli v položaju, da jih bo mamil nakup naših proizvodov, bolj, kot nakup nečesa, kar sicer bolj nujno potrebujejo. Vse to razmišljanje ali snovanje predlogov za povečanje prodaje in snovanje propagandnih prijemov lahko aktiviramo pravočasno samo zato, ker imamo informacije o tem, kje je naš ključni problem. Se več, ker vsi živimo s tem našim podjetjem, ker smo vsi življenjsko povezani z njim, saj nam redno daje kruh in še mnogo več, zato se tudi zavedamo dejstva, da so redni prilivi sredstev naš skupni problem. To hkrati pomeni, da prav vsak zaposleni - ne glede na to, v katerem oddelku dela, pove svoj predlog. Ali drugače povedano: Če bo zagorelo v tiskarni, bodo prikočili na pomoč tudi tisti iz tiskarskih plošč, pa iz žice in iz pisarn, torej vsi in nikakor ne bi rekli, da ta ogenj ni naš problem. Povsem ista pesem je ta problem, o katerem pišem v tem sestavku.

Naj se ponovno vrnem na začetek tega pisanja. Tudi pri nas v Cinkarni se že pojavljajo taki, ki pravijo, da bi mnogo privarčevali, če ne bi imeli zaposlenega novinarja, torej mene, in če ne bi vsak mesec dvakrat razmnožili 1.000 listov formata A4, pa še nekajkrat na leto naš časopis.

To gledanje je izredno ozko in povsem skregano s tržno filozofijo. Ko boste to prebrali, boste mnogi oporekali, češ, da so te besede voda na lastni mlin. Pa vendar imajo vse zahodne, uspešne in tržno naravnane firme izredno dobro organizirano informiranje domače javnosti, se pravi obveščanje svojih delavcev. Ugotovili so namreč, da ljudje dajo od sebe res vse najboljše, kar zmorejo, če hočejo, zato je pomembno, da so dobro, sproti in pošteno informirani. Nikakor ne moremo pričakovati, da bodo ljudje slepo sledili nekim skupnim ciljem, če o vsem tem, kar se okrog njih dogaja, ne bodo vsega vedeli. Ljudje morajo razumeti poslovno filozofijo in poslovno orientacijo firme, z njo se morajo strinjati in se z njo poistovetiti. Ta poslovna filozofija in orientacija, to poslanstvo (na primer naše tovarne,

kot metalurške kemične industrije v tem slovenskem prostoru) pa ni več stvar navdiha nekoga, niti določene strategije vodstva, temveč mora funkcionirati ali delovati kot skupna opredelitev, kot skupna filozofija, kot skupna naloga ali če hočete, kot skupna vera, ljudje pa morajo verjeti v smiselnost in pomembnost svojega dela in predvsem v to, da je njihovo delo čisto konkreten prispevek k tej uspešnosti. Pri vsem tem je zelo pomembno, da ima vsakdo občutek, da pripada zmogovalni ekipi na kakršenkoli način, pa čeprav le kot navijač. Mora biti član moštva, ki mora zmagovati in svoj osebni vzpon, realizacijo, ljubezen, vse to, kar ljudi žene in motivira, mora dosegati prav z delom v svoji firmi.

Vse to se mogoče bere malo idealizirano. Ampak tako tudi mora biti. V odličnih firmah, ki naj bi nam bile vzor, poskušajo doseči čimvečje poistovetenje ljudi s firmo, v kateri delajo. Edino na ta način dosežejo tisto skladno prednost, ki je pač nekdo drug ne more nadomestiti niti z boljšo tehnologijo, niti z boljšimi stroji ali s tem, da dobijo več kredita.

Zato moramo imeti najprej jasno oblikovano poslovno filozofijo, ki izhaja iz poslanstva firme, zato pa moramo imeti svojo tržno usmerjenost in perspektivo. Brez tega ni poistovetenja. Zato pa moramo imeti zaupanje v vodstvo, ki mora imeti svojo avtoriteto, zato mora biti v firmi demokratski in prijazen vzdušje, vse to pa bomo imeli le, če bomo vedeli, kaj se pri nas dogaja...

Mira Gorenšek

Nekateri direktorji so od sile

V ruški tovarni dušika je direktor vsem delavcem z visoko in višjo šolo ter vsem vodjem v podjetju poslal pismo, v katerem je poudaril potrebo po angažiranju vseh delavcev pri iskanju izhodov iz krize. Napisal je, da želijo postati podjetje, ki bo mednarodno konkurenčno in primerljivo po kvaliteti, produktivnosti, znanjih in plačah. Ni pa pozabil napisati, da bodo vsi predlogi ustrezno ovrednoteni, avtorji pa bodo imeli priložnost, da uresničijo svoje ideje in sodelujejo pri uresničitvi.

V ljubljanskem Saturnusu je glavni direktor kupil 30 izvodov knjige svetovne uspešnice »Moč poštenega poslovanja« in jih razdelil med delavce. Želi, da bi to knjigo prebrali vsi člani kolektiva in njihovi družinski člani. Knjiga, ki sta jo napisala Kenneth Blanchard in Norman V. Peal, Američana, poslovni svetovalec in duhovnik, sporoča, da se spleča biti pošten in da je etično poslovanje pot do večje produktivnosti in dolgoročnega uspeha.

Upokojeni v 1991

Marija Javornik, rojena leta 1943, je bila v Cinkarni že leta 1972. Potem je varovala otroke, nato pa se je leta 1980 ponovno zaposlila. Delala je v Čašicah, v Tiskarskih ploščah in Splošni službi. Zaradi bolezenskih težav se je morala invalidsko upokojiti. Sedaj rada pleče in skrbi za veliko družino. Hvaležna je sindikatu in socialni delavki za pomoč v stiski, vsem sodelavkam pa želi, da bi se s sedanjim šefom bolj razumele.

Ivan MURNIK rojen 9. marca 1936 v Trbovljah, se je v Železničarski industrijski šoli v Mariboru izučil za strojnega ključavničarja.

»Moja prva zaposlitev je bila v tovarni Boris Kidrič v Mariboru. Ker me je veselilo terensko delo, sem se kmalu prestavil v Hidromontažo v Mariboru. Tu sem se preusmeril na montažo turbin na hidro in termocentralah. Delali smo v Sloveniji in v drugih republikah. Sčasoma sem si zaželel, da bi delal v Sloveniji. Tako sem leta 1962 prišel s Hidromontažo v Cinkarno. V Celju sem si kmalu ustvaril držino. Ker sem želel ostati v Celju, sem se leta 1965 poslovil od Hidromontaže in se zaposlil v Cinkarni. Najprej sem delal pri rekonstrukciji peči v topilnici, nato sem bil prestavljen v mehanično delavnico. Kot vzdrževalec sem delal v stari valjarni. Ko je bila zgrajena ferolinija v novi zbepleni kislini, sem bil tja premeščen kot izmenovodja. Zadnja štiri leta sem bil delovodja v tem

obratu. Čeprav so ibli pogoji dela težki, sem delal z veseljem. S sodelavci, za katere lahko trdim, da smo se dobro razumeli, smo vse težave z lahkoto premostili in rešili.

Sodelavcem se zahvaljujem za darila, vsem cinkarnarjem pa želim obilo uspeha pri bodočem delu«.

Mirko Radulj, rojen leta 1946 v Bistrici pri Prijedorju, je prišel v Cinkarno leta 1964. Najprej je delal v gradbenem oddelku, v Topilnici, Valjarni in Pražarni. Po boleznih pa je bil 17 let čuvaj in vratar. Poznamo ga tudi kot aktivnega družbenopolitičnega delavca v takratnem delavskem svetu in celo v svoji krajevni skupnosti. V Cinkarni si je našel prijatelje, mnogi pa so mu tudi pomagali, kadar je bil v stiski. Posebno tem je zelo hvaležen. Ko sem ga vprašala, kaj bo delal v pokoju, mi je hudomušno odvrnil: »če bo treba, vam pridem pomagat!«

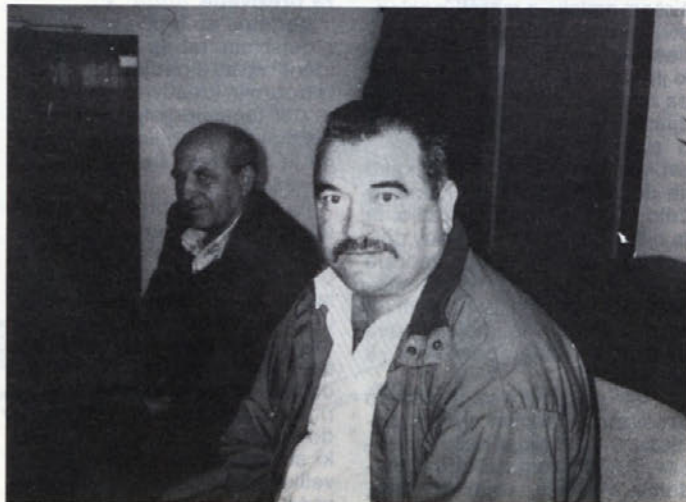

Vlado Ivič, rojen leta 1942 pri Humu na Sotli, je prišel v Cinkarno pred 31. leti. Eno leto je delal v Pražarni, potem pa je imel nesrečo pri delu, kjer je izgubil roko. Nato je bil čuvaj in vratar. Izmensko delo je bilo zanj težko, posebno če je bilo potrebno delati nekaj noči zapored. Nekoč je zdržal celo 6 mesecev zapored ponoči, kot pravi. To pa je bilo zares preveč. Nekateri so si mislili ne vedoč, da je invalid: »Kako mlad, pa sedi v vratarnici«. Življenje je pač tudi kruto. Februarja letos se je redno upokojil.

Izleta upokojevcev letos ne bo

Veliko nas sprašujete, kdaj bo tradicionalni izlet upokojevcev Cinkarne. Sporočiti vam moramo, da letos žal ne bomo mogli organizirati izleta, ker v te namene nismo uspeli zbrati dovolj finančnih sredstev. V kolikor nam bo to uspelo do konca leta, bomo skušali organizirati družabno srečanje in ogled Cinkarne. Upamo, da nas v teh hudih časih razumete!

Kadrovska služba

Stjepan Premužič, rojen leta 1935 pri Varaždinu, je bil pleškar v Ptuj, leta 1973 pa ga je pot zanesla v Cinkarno. Zaposlil se je v skladišču titanovega dioksida, kjer je sprejel prvi kilogram tega belila iz takratne nove proizvodnje. Tam je delal do invalidske upokojitve.

Miha Potočnik, rojen leta 1939 ob Sotli, je v Cinkarni delal 30 let. Najprej je bil premikač vagonov v Transportu, kjer pravi, da mu je bilo najlepše. Nato je delal v Pakirnici, nazadnje pa v proizvodnji titanovega dioksida. Doma ima hišo in vrt, v Slivnici pa gorco in vinograd.

Slavko ZAGORŠČAK je bil rojen 23. maja 1931 v Vrangelju pri Bednji v Hrvaškem Zagorju. V Cinkarni se je zaposlil leta 1972 v plinarni. Ko je plinarna prenehala obratovati, je bil premeščen v transport. Pred šestimi leti je postal invalid, zato je bil prestavljen v Splošno službo na delovno mesto kopalničarja. Na delo se je vozil z avtobusom po dve uri na eno stran. Imel je deset otrok in vsi so že pri kruhu, razen najmlajšega.

Branko Ferčec, rojen leta 1954, doma iz Krapine, se je zaradi hude bolezn moral zgodaj upokojiti. Delal je v Titanovem dioksidu na peščenih mlinih.

V februarju so se upokojili še:

Majda Bajramović, rojena 1941. V Cinkarni je delala od leta 1959 najprej v TOBU, nato v tiskarni Grafike.

, rojen leta 1937. V Cinkarni je od leta 1960 delal v OOB, dokler se ni invalidsko upokojil.

Stanko Štrajhar, rojen leta 1937, je prišel v Cinkarno leta 1955. Začel je v Supru, nato v Topilnici, kjer je zdržal 10 let. Potem je bil vse do upokojitve zaposlen v Transportu kot delovodja železniškega prometa. Povedal je, da je bil tudi aktiven kot funkcionar na stanovanjskem področju in dodal, da je sam čakal na stanovanje celih 19 let.

INTERVJU

Zamislimo se nad higieno

Pogovarjali smo se z LUDVIKOM STOPARJEM, zdravstvenim sanitarnim tehnikom.

Urejenost tovarne je pripomogla, da smo se začeli obnašati drugače, primerneje, da bolj skrbimo za čistočo. Vendar to ni zadosti. K zunanjemu videzu je potrebno dodati tudi notranjo čistost. Še pred nekaj leti se nihče ni trudil, da bi skrbel za čistočo. Vseeno je bilo, kam smo postavili stvar, ki je nismo več potrebovali. Tudi kultura prehranjevanja se je vidno izboljšala.

Vendar pa, kot pravi Ludvik Stopar, ki skrbi za higieno, vse še ni tako, kot je treba.

Kje higiena še ni zadovoljiva?

Nekateri delavci v novi valjarni so tako malomarni, da kljub opozorilom uporabljajo za opravljanje potrebe zunanjo steno valjarne in vhod v že tako izropano zaklonišče. Velik problem je še vedno alkoholizem, kajti zgodi se, da včasih ne veš ali bi pregledal prostore ali človeka odpeljal v ambulanto. To se dogaja predvsem popoldne in ponoči, ko je nadzor prešibak. Več higijene je potrebne tudi v razdeljevalnicah, kjer bo potrebno še delati z ljudmi. Poudariti pa moram, da po mojem opozarjanju navadno dobivam telefonske in celo pismene grožnje.

Kaj je pomembno pri ohranjanju higijene?

Že ko sem začel z opravljanjem nadzora sem naletel na trd oreh. Ljudje so imeli in še imajo premalo osnovne kulture, dobrih navad. Šele na osnovi stalnega opozarjanja sem doživljal uspehe. Nove delovne in kulturne navade prinesejo tudi novi ljudje. To se najbolj občuti v kuhinji. Mislim, da noben človek ni tako slab, da se ne bi dal prevzgojiti. Delavcem, ki ne delajo prav, je to potrebno povedati na primeren način.

Ali se delavci obračajo na vas, kadar opazijo kakšno nepravilnost?

Da, veliko dobimo pozivov, ven-

dar ljudje želijo ostati anonimni. Ne vem, česa se bojijo. Predvsem želimo, da bi najprej poklicali v našo službo, nato pa bomo mi, če bo potrebno, prvi poklicali sanitarnega inšpektorja.

Kakšne nevarnosti obstajajo, če ne upoštevamo osnov higijene?

Pri večjem onesnaževanju prostorov lahko pride do masovne okužbe in epidemije črevesnih obolenj. Zaradi nečistoče v starem delu je do tega pred leti že prišlo. Večja je nečistoča, več možnosti imamo za kakršnokoli okužbo.

Zato v našem oddelku skrbimo tudi za preventivo. Pri čiščenju sem uvedel razkužilo Izosan, ki učinkovito uničuje mikroorganizme. Uspehi so vidni, črevesnih obolenj ni več. Vendar čistilke še vedno pomembnost razkužila ne jemljejo dovolj resno.

Imamo tudi sredstvo za uničevanje insektov, skrbimo pa tudi za deratizacijo.

Kaj bi svetovali bralcem?

Če živimo in delamo v čistem okolju, s tem zmanjšamo možnost okužb in poškodb. Zato mora skrb za čistočo preiti v našo zavest in vedenje. Prosimo vse, ki opazijo kakšno nepravilnost v tej smeri, naj pokličejo interno 94. Odzvali se bomo, preverili in ukrepali. Vsako intervencijo bomo vzeli resno.

M.G.

ANKETA

JUSO KRIŽEVAC, prvi tehnik v razvoju

Pri dveh sindikatih ni noben vreden pohvale. Zaupniki malo naredijo in nič ne nudijo. Mislim, da bi se morali dogovarjati z vodstvom, tako pa še obveščeni nismo o tem, kdo bo šel na čakanje ter razlogih za to. Nekje na relaciji vodstvo - sindikat je najbrž nekaj narobe. Čakanje na to, kaj se bo zgodilo, ni dobro, bolje je

vedeti prej, da lahko vplivaš na spremembe, predno se kaj zgodi. Več pomena je potrebno dati poštenim odnosom.

Kadrovske vesti

Vstopi in izstopi

Nenad Mičunovič, kopalničar - TiO₂, Anton Kočar, preoblikovalec - Veflon

Marjeta Plohl, SI. plana, analiz in rač. - sporazumno, Jože Žaberl, Nova valjarna - disc. odpust, Janko Bobek, Veflon - potek dela za določ. čas, Dragoslav Milovanovič, strokovne službe - sporazumno, Branko Savič, Grafika - veziva in organoli - disc. odpust, Karmen Kenda, služba kakovosti - potek dela za določ. čas, Spiro Meštrov, strokovne službe - umrl, Senad Zukič, Strokovne službe - sporazumno, Stjepan Topolovec, Veflon - sporazumno, Marija Pečnik, KIM - sporazumno, Nebojša Dragosavac, Nova valjarna - disc. odpust, Branko Perc, Vzdrževanje - sporazumno, Živko Crnomarkovič, nova Valjarna, disc. odpust, Igor Goričan, Tiskarna - sporazumno, Sašo Cvek, Tiskarna - sporazumno, Andrej Gašparič, CSD - sporazumno in Radovan Račetovič, osn. proizvod. - disc. odpust.

ZAHVALE

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem splošne službe in jim želim obilo uspehov v nadaljnjem delu. Enako se zahvaljujem za prijetno vzdušje na srečanju in darilo.

Vlado Ivič

Ob boleči izgubi drage žene, Pavle Kok, se iskreno zahvaljujem sodelavcem Transporta za cvetje in sveče in izrečeno sožalje ter spremljanje na njeni zadnji poti.

Mož Lojze, sin in hči z družino

Ob izgubi dragega očeta, Jakoba Glaviča, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za darovano cvetje, izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Hči Danica

Rešitev križanke

VODORAVNO:

CINKARNA CELJE, AZIL, TARA, JUS, RA, OP, PANKERT, IBERIJA, OVRA, NE, OPA, VSAK, K, ALUVIJ, USTAVA, RADO, CEKAR, LT, RAKETA, AL, E, STEPAN, M, M, IPD, RETNJČANI, SIR, BRIONI, MARELA

Žal nihče ni poslal pravilno rešene križanke, zato nagrad tokrat ne bomo podelili. Nove križanke zaradi tehničnih razlogov nismo objavili. Hvala za razumevanje.

PLANINCI VABIJO

Cinkarniški neodvisni planinci, skupina pod vodstvom Ludvika Stoparja, vabijo vse ljubitelje planin, da se udeležijo organiziranega izleta na KAMNIŠKO SEDLO. Izlet bo v soboto 22. junija 1991 z avtobusom preko Logarske doline. Zbirališče bo ob 6. uri na parkirišču pri glavni vratarnici. Na ta enodnevni izlet ste vabljeni s svojci ali prijatelji.

Načrtujemo tudi izlet na TRIGLAV. Izlet bo organiziran zadnji vikend v avgustu. Pohod se bo začel z najlažje strani, s Pokljuke. Prenočišče in toli obrok na Kredarici sta zagotovljena.

PRIJAVE ZBIRA LUDVIK STOPAR, int. telefon 94!

Izdajatelj, naslov uredništva in tisk: Cinkarna Celje, Kidričeva 26, telefon: 063/33-112. Odgovorni urednik: Avgust Praznik, glavna urednica Mira Gorenšek. Naklada: 3.000 izvodov. Glasilo je brezplačno, namenjeno članom kolektiva, upokojencem, stipendistom. Na osnovi izjave sekretariata za informiranje SRS št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974 je glasilo oproščeno temeljnega prometnega davka.

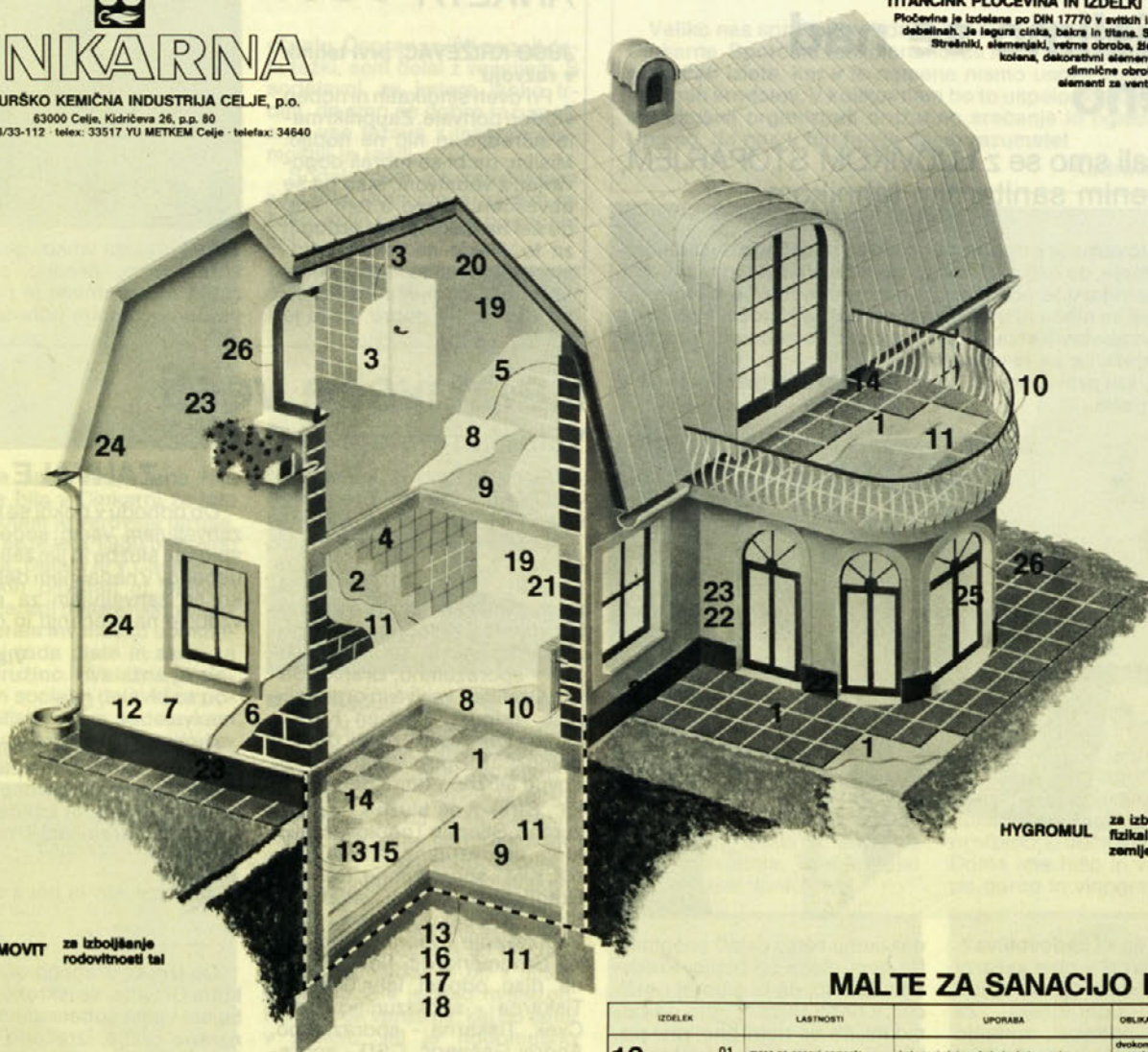
GRADBENI PROGRAM

CC
CINKARNA

METALURŠKO KEMIČNA INDUSTRIJA CELJE, p.o.
63000 Celje, Kidričeva 26, p.p. 80
telefon: 063/33-112 · telex: 33517 YU METKEM Celje · telefax: 34640

TTANCINK PLOČEVINA IN IZDELKI

Pločevina je izdelana po DIN 17770 v svetlini in ploščah v različnih debelinah. Je lagura cinka, bakra in titan. Spojke se s kosilom. Strešniki, elementski, vetrne obroba, šibovi in cavi, izbočne kolena, dekorativni elementi, podšibni kolčki, dimnične obroba, fasadni elementi, elementi za ventilacijo, zidne obloge, umetniški izdelki.

HUMOVIT za izboljšanje rodovitnosti tal

HYGROMUL za izboljšanje fizikalnih lastnosti zemlje

MALTE ZA SANACIJO BETONA

IZDELEK	LASTNOSTI	UPORABA	OBLIKA	PORABA približno	EMBALAŽA
13 BETONSANIR 01	masa na osnovi cementa in dodatkov	kot vezni sloj med starim betonom in betonsanir malto 03, 04, 08	dvokomponentna emulzija prah	1,5 - 2,0 kg/m ²	vreča 26,0 kg plastenka 4,0 kg
14 BETONSANIR 02	vodoodporna izravnalna masa na osnovi cementa in dodatkov	za sanacijo bazenov, tunelov, mostov, deljivodnih drogov, ravnih stropov, jason, fasad ter kot zaključni sloj na betonu v debelini do 5 mm v enem nanosu	dvokomponentna emulzija prah	7 - 10 kg/m ²	vreča 25,2 kg plastenka 4,8 kg
15 BETONSANIR 03	stropna malta na osnovi cementa in dodatkov	za sanacijo vertikalnih površin, stropov, betonom, mostov, proizvodnih hal ter ostalih betonskih konstrukcij v debelini do 2 cm v enem nanosu	dvokomponentna emulzija prah	18 - 36 kg/m ²	vreča 27,8 kg plastenka 2,2 kg
16 BETONSANIR 04	reparaturna malta na osnovi cementa in dodatkov	za zapolnjevanje in izravnavanje poškodovanega in odlučenega betona v debelini do 2 cm v enem nanosu	dvokomponentna emulzija prah	20 kg/m ² /cm	vreča 28,2 kg plastenka 1,8 kg
17 BETONSANIR 08	reparaturna malta na osnovi cementa in dodatkov	za zapolnjevanje in izravnavanje poškodovanega in odlučenega betona v debelini do 4 cm v enem nanosu	dvokomponentna emulzija prah	20 kg/m ² /cm	vreča 28,2 kg plastenka 1,8 kg
18 BETONSANIR ADITIV	emulzija iz umetnih smol	kot dodatek k betonsanir maltam - komponenta A	emulzija	odvisno od izbrane malte	plastenka: 1,8, 2,2, 4,0, 4,8 kg

LEPILA IN IZRAVNALNE MASE

IZDELEK	LASTNOSTI	UPORABA	OBLIKA	PORABA približno	PRICETEK IN KONEC VEZANJA PO ZAKLJUČNI PRILIBI	EMBALAŽA
1 NIVEDUR S	univerzalno lepilo na osnovi cementa in dodatkov	za polaganje keramičnih ploščic, steklenja, steklene mozaike, marmornih plošč, umetnega kamna, za lepilne prirobnice in selonije na zunanji in v notranji prostorih	prah	2 - 4 kg/m ²	7 ur 12 ur	vreča 25 kg
2 NIVEDUR P	lepilo na osnovi cementa in dodatkov	za lepilne keramičnih ploščic, steklenja, satovnih plošč in prirobnice v notranjih prostorih	prah	2 - 4 kg/m ²	7 ur 12 ur	vreča 25 kg
3 NIVEDUR B	lepilo na osnovi betona cementa in dodatkov	za lepilne in zapiranje fug pri keramičnih ploščicah, steklenih in porcelanastih mozaikih, marmorja v notranji in zunanji prostorih	prah	2 - 4 kg/m ²	7 ur 12 ur	vreča 25 kg 25 kg
4 NIVEDUR FM	higijena masa na osnovi betona cementa in dodatkov	za fugiranje ploščic in utrjevanje instalacij	prah	0,2 - 0,4 kg/m ²	15 min 4 ure	vreča 5 kg 25 kg
5 VILAPLAN	izravnalna masa na osnovi mavca z dodatki	za izravnavo sten in stropov v notranjih prostorih, utrjevanje instalacij, krpanje ometa	prah	0,3 - 0,5 kg/m ²	13 min 1 ura	vreča 5 kg 25 kg
6 NIVELAN	izravnalna masa in omet na osnovi cementa in dodatkov	za izravnavo sten, stropov in fasad, stropov plošč v notranjih in zunanji prostorih	prah	2 - 4 kg/m ²	30 min 2 uri	vreča 25 kg
7 NIVELAN B	dvokomponentna masa na osnovi cementa in dodatkov	za zaključne tehnološke ravnalne sloje, za dekoracijo in zaščito zunanji in notranji površini	prah	3 - 4 kg/m ²	30 min 2 uri	vreča 25 kg 40 kg
8 VIADUR 2	rina izravnalna masa na osnovi cementa in dodatkov	za izravnavo vseh vrst podložnih betonov pred polaganjem talnih oblog	prah	1 - 2 kg/m ²	30 min 1 ura	vreča 25 kg
9 VIADUR UNIVERZAL	izravnalna masa na osnovi cementa in dodatkov	za izravnavo vadji vlažnih razliki pri starih, popravilo podov ali kot zaključni sloj	prah	1,3 kg/dm ²	1 ura 2 uri	vreča 40 kg
10 VEZUR	hitrovezna cementna masa z dodatki	za hitro montažo elementov in tesnjenje prodora vode, popravilo poškodovanega betona	prah	1,8 kg/dm ²	1 min 3 min	vreča 5 kg 25 kg
11 HIDROZAN	vodonepropustna masa na osnovi cementa z dodatki	za hidroizolacijo rezervuarjev za pitno vodo, vlažnih zidov in zidnih podstavkov, stropov in bazenov, kanalizacij in jason	prah	2 - 7 kg/m ²	1 ura 2 uri	vreča 5 kg 25 kg
12 NIVELAN B LEPILNA EMULZIJA	disperzija umetnih smol	kot vezni premaz in impregnacija za porozne hidroizolacijske podlage, kot dodatek k ostalim masam in Nivelanu B	tekočina	0,1 - 0,3 kg/m ²	15 min 3 ure	plastenka 1 l 4 l 20 l

ZIDNE BARVE

IZDELEK	LASTNOSTI	UPORABA	OBLIKA	PORABA približno	EMBALAŽA
19 DIVA	suha disperzija, močno pigmentirana	za notranjo dekoracijo in oplask sten	pasta	20 m ²	3,6 kg v kadi
20 DIVALUX	disperzijska barva	za notranjo dekoracijo in oplask sten	disperzija	1 kg za 3 - 4 m ²	plastenka 10 kg 20 kg
21 BARVIT JUBOFLOR	po zamešanju z vodo je polidisperzija v rianah	za oplask notranjih prostorov	prah	1 kg za 6 m ²	1 kg 25 kg
22 BARVIT FC	pigmentacijsko sredstvo v barvah	za nianiranje cementnih ali spenih malt, betona in fasad	prah	0,20 % po teži	1 kg 25 kg

DIVA

IZDELEK	LASTNOSTI	UPORABA	OBLIKA	PORABA približno	EMBALAŽA
23 SILKO	barva izdelana na osnovi mineralnih veziv in pigmentov	za zaključno in dekoracijo fasade iz betona in drugih gradbenih materialov ter kulturnih spomenikov	tekočina	1 kg za 5 m ²	plastenka 5 kg 10 kg 25 kg
24 AQUASTOP	prozorna silikonska impregnacija	za impregnacijo fasad in kulturnih spomenikov	tekočina	0,3 - 0,8 kg/m ²	plastenka 5 kg 15 kg
25 VOBASTOP	vodna disperzija kopolimerov	za zasedenitev steklenih površin pri rastlinjaki	disperzija	1 kg za 35 - 45 m ²	plastenka 5 kg 10 kg
26 PURPEN	emulzijska poluretanska pena	za montažo in tesnjenje fug in spranj v gradbeništvu	tekočina	20 - 30 l pena	doza 1 kg